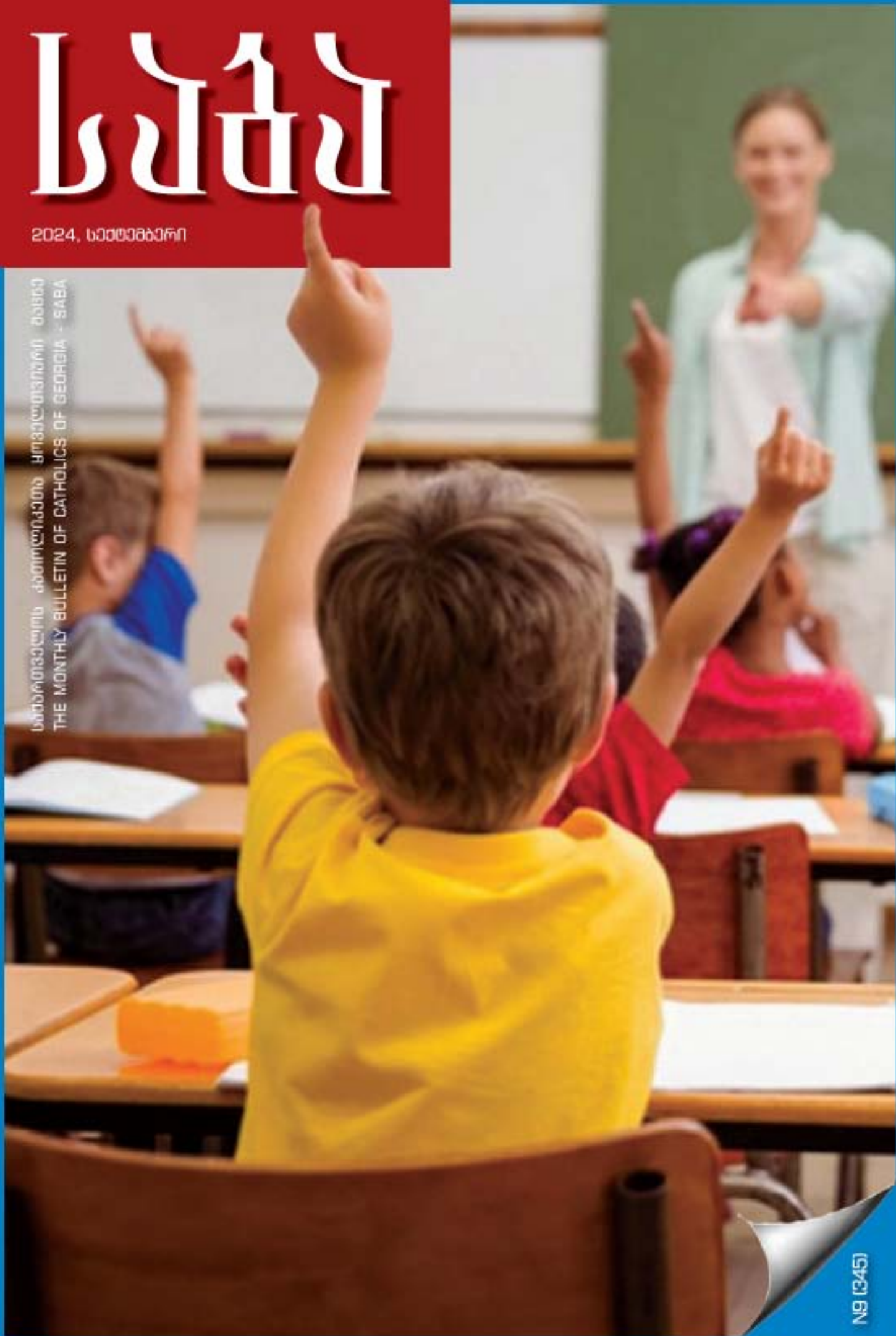

საბა

2024, ნოემბერი

საბარტოველში კათოლიკეთა ყოველთვიური ბიულეტენი
THE MONTHLY BULLETIN OF CATHOLICS OF GEORGIA - SABBA

რედაქციის გვერდი 3

კათოლიკე ეკლესია
მსოფლიოში..... 4-5

ჩვენი ეკლესია 6-10

ჩანართი:..... I-IV

სოციალური გვერდი -
Caritas Georgia 11

სახარების სინარულის
მოწმენი..... 12-13

ისტორიის
ფურცლები 14-15

ახალგაზრდული
გვერდი 16

კათოლიკური
კულინარია 17

ინფორმაცია..... 18-19

სექტემბერი

- 5** სექტემბერი – წმ. ტერეზა კალკუტელი, დედა ტერეზას დების დღესასწაული
- 8** სექტემბერი – მარიამის შობა, ვაღეს საკრებულოს დღეობა, ბათუმის დიდი ეკლესიის დღეობა
- 10** სექტემბერი – სტიგმელი მამების ჩამოსვლა საქართველოში
- 14** სექტემბერი – ჯვართამაღლება, უნის საკრებულოს დღეობა
- 15** სექტემბერი – მგლოვიარე ქალწული მარიამი, არალში შუა ფარების ეკლესიის დღეობა
- 16** სექტემბერი – მ. მიხეილ თამარაშვილის გახსენება (+1911)
- 21** სექტემბერი – წმ. მათე მოციქულისა და მახარებლის დღესასწაული
- 29** სექტემბერი – წმ. მიქაელ, წმ. გაბრიელ და წმ. რაფაელ მთავარანგელოზთა დღესასწაული

26 სექტემბერი

წმ. დიდმონაზვე ქეთევან დედოფალი,
მონაზმობის მე-400 წლისთავი

ტოლერანტობა არ არის გულგრილობა

რამდენი შეხვედრა მოაწყო სამთავრობო აპარატ-მა და არასამთავრობო ორგანიზაციებმა კონფესიის წარმომადგენლებთან კეთილშობილური განზრახვით, რათა ესაუბრათ მათი მდგომარეობის შესახებ საქართველოში. თუმცა ხშირად უკითხავთ მის მონაწილეებს, ღირს კი შეხვედრების გაგრძელება, თუკი მიღებულ შედეგებს გავითვალისწინებთ. იმედგაცრუებულები დავრჩებით, როცა ამ საკითხთან დაკავშირებით რაიმეს ძებნას დავინწყებთ პარტიების საარჩევნო პროგრამებში; როგორც ჩანს, ყველაზე მეტად აინტერესებთ პატრიარქის წინაშე მუხლმოყრილი ან ანთებული სანთლით ხელში ფოტოების გადაღება, ისიც მართლმადიდებლურ დიდღესასწაულებზე, და მეტი არაფერი. ამიტომაც კვლავ გრძელი და აღმართიანი გზაა გასავლელი. ეს პრობლემები რომ გადაიჭრას, უნდა არსებობდეს ძლიერი, საერთო საფუძველი... როგორც ჩანს, საფუძველი ტოლერანტობაში, საზოგადოების დემოკრატიულ კონცეფციასა და ადამიანის საყოველთაო უფლებების დეკლარაციაში დევს. რა თქმა უნდა, ყველა იბრძვის ადამიანის უფლებებისთვის; მაგრამ ასკეტური შრომა, რასაც ტოლერანტობა მოითხოვს, როგორც დამაჯერებლობის, ისე სანდოობის კუთხით, როგორც ინდივიდუალურ, ისე ინსტიტუციურ დონეზე, აღარ არის აქტუალური და გახდა გაუგებარი, შემთხვევითი, არარსებული, ამიტომაც შემაშფოთებელია კავშირი ავთენტურსა და არაავთენტურს, ბუნებრივსა და არაბუნებრივს, ინდივიდუალურსა და სოციალურს, სუბიექტურსა და ობიექტურს, უცვლელსა და ცვალებადს, მისაღებსა და მიუღებელს შორის, რაც არაერთ გარემოებას ტოვებს ორაზროვან და უსამართლო „დე ფაქტოში“. თუკი მართალია, რომ: „ჩემ გარდა სხვაგანაც არის ჭეშმარიტება“, მაშინ მანძილი ფრაზამდე: „განსხვავებების მიმართ გულგრილობა“, როგორც პოლ რიკიორი ამბობდა, ძალიან მოკლეა. და ეს ცვლილება დღევანდელ დემოკრატიულ საზოგადოებაში ხდება ყველას თვალწინ... მაშინ როგორ შეგვიძლია თავიდან ავიცილოთ ის, რომ სხვისმა სიმართლემ არ გააღვივოს გულგრილობა? სწორედ აქ იჩენს თავს ინტოლერანტობის (აუტანლობა, ამტანიანობის დაკარგვა), როგორც ტოლერანტობის უკანასკნელი თავშესაფარი, ტოლერანტობა კი ჯერ კიდევ აქტუალურია, თუკი გავითვალისწინებთ, რომ აღარ რჩება დრო მოთმინებისთვის, ალტერნატიული მსახურებისთვის, შიმშილო-

**მამა გაბრიელე
ბრაბანტინი CSS
მთავარი რედაქტორი**

სტიგმალი;
ეპისკოპოსის ვიკარიუსი
ეპუშენიზმისა და კულტურის
დარბში; ქუთაისის,
ბათუმისა და ოზურგეთის
საპრაპულოთა წინამძღვარი

ბით გამოხატული პროტესტისთვის... გარკვეულად რომ ვთქვათ, კიდევ უნდა ვიჩენდეთ ტოლერანტობას იმის მიმართ, რომ საქართველოში არ არსებობს რელიგიებთან დაკავშირებული პრობლემების გადაწყვეტისა და საეკლესიო ქონების კანონიერი მფლობელებისთვის დაბრუნების სურვილი? ტოლერანტობა უნდა გამოვიჩინოთ იმის მიმართ, რაც პარიზში ოლიმპიადის გახსნისას ვიხილეთ? ნუთუ ტოლერანტობას უნდა ვიჩენდეთ იმის მიმართ, რომ მხოლოდ ზოგიერთს აქვს საკუთარი თავის დაცვის შესაძლებლობა და სხვები ყოველთვის ჩუმად უნდა იყვნენ, თორემ „ფანატიკოსებად და სულელებად“ შერაცხავენ? ინტოლერანტი ყოველთვის ინვესს აღშფოთებას, ანუ მძიმე რეაქციას, განსხვავებით მოდუნებული საზოგადოებისაგან, რომელიც მზად არის მიიღოს ყველაფერი თანაბრად უმნიშვნელოდ „ინკლუზიურობის“ და განსხვავებულობის სახელით. თუკი აღშფოთება ბარიერად აღიმართება, განსაკუთრებით მორალური გულგრილობის წინაშე, განგაშის ზარი უნდა შემოკრას, ახალი „გონივრული ბალანსი“ უნდა ეძიოს აღშფოთების „ცივილურ“ ბრაზს შორის და ხელახლა აღმოაჩინოს თანამედროვე კულტურის მტვერმოკიდებული წყაროები, რომელიც გამოიხატება მამაკაცისა და ქალის, ღმერთის შესახებ ობიექტური სიმართლის მიღებაში, ბუნების კანონებისა და საერთო სიკეთის დაცვაში. ცხადია, ინტოლერანტი პრობლემურია შეძენილი ტოლერანტობის კონტექსტში და სრულიად აქტუალურია მხოლოდ იმ კულტურაში, რომელიც ტოლერანტობით არის ნაკვები. ეს მოლოდინი რომ გამართლდეს, უნდა დავრწმუნდეთ, რომ ყველაფერი გავაკეთეთ, რაც კი შესაძლებელი იყო და ვუპასუხეთ ზოგიერთ წინასწარ დასმულ კითხვას: როგორ ამოვიცნოთ ინტოლერანტი? რით ხასიათდება იგი? ვისი სახელით უნდა დაიგმოს? იქნებ მე თავად ვარ გულგრილი ტოლერანტი?

ნიკარაგუა. ორთებს რეჟიმმა მათაგალპას კარიტასის იურიდიული სტატუსი ბააუქმა

საქართველოს კარიტასი
CARITAS GEORGIA

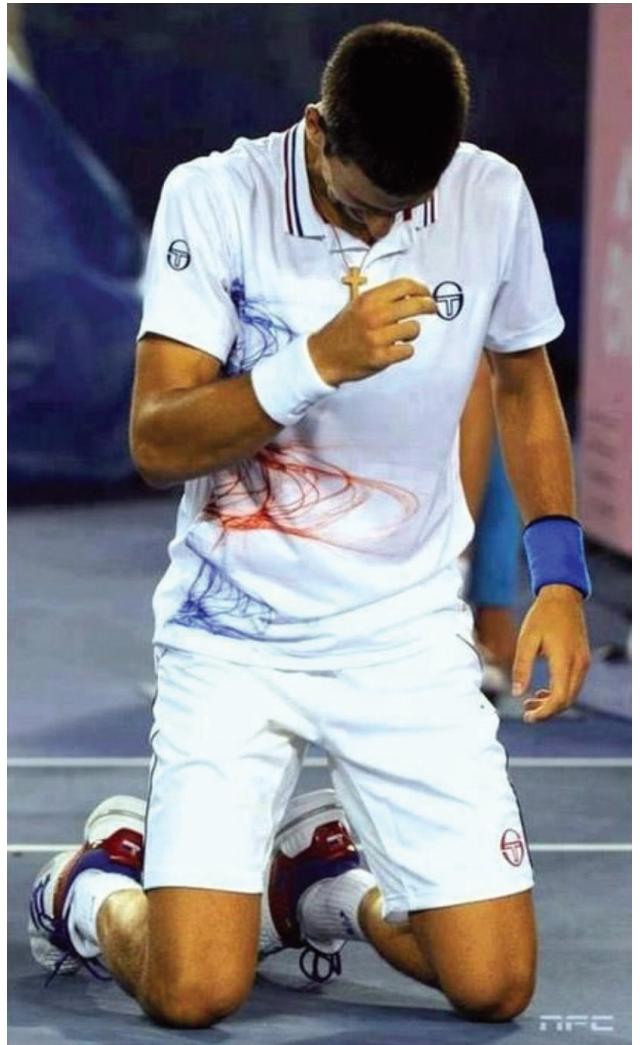
ორგანიზაციას კუთვნილი ქონება ჩამოერთვა და სახელმწიფოს გადაეცა. Caritas Matagalpa ემსახურებოდა რეგიონის ყველაზე გაჭირვებულ თემებს, რომლებსაც ხელი არ მიუწვდებოდა ჯანდაცვასა და განათლებაზე. ორგანიზაციის სოციალური მომსახურების სფერო მოიცავდა სამედიცინო და სასწავლო დაწესებულებებს, მოხუცებულთა და მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვთა თავშესაფრებს, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე სოფლის მოსახლეობის უზრუნველყოფას თესლით, ნერგებით, სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკითა და ინვენტარით. როგორც Caritas Matagalpa, ასევე ქვეყანაში მოქმედი კიდევ შვიდი განყოფილება განახორციელებდა ტრეფიკინგის, განსაკუთრებით ბავშვებით ვაჭრობის პრევენციაზე ორიენტირებულ პროექტებს, დახმარებას უწევდა ძალადობის მსხვერპლ ქალებს.

ორტეგას რეჟიმი კათოლიკე ეკლესიის დევნას განაგრძობს. გატაცებულია რამდენიმე ღვთისმსახური. ზოგიერთი მათგანის ადგილსამყოფელი დღეისთვის უცნობია. რამდენიმე ღვთისმსახური მანაგუაში, ფატიმის ღვთისმშობლის სახელობის სემინარიაში შინაპატიმრობაში იმყოფება. კიდევ რამდენიმე სასულიერო პირი ქვეყნიდან გააძევეს.

ოლიმპიური ჩემპიონების რწმენის აღსარება

ოქროს მედალოსანი ბრაზილიელი ტან-

მოვარჯიშე რებეკა ანდრადე: „ბევრს ვმუშაობდი, ვვარჯიშობდი, ოფლს ვღვრიდი. ღმერთი მუდამ ჩემთან იყო. მან მაკურთხა და ახლა ჩემით ამაყობს, რადგან იცის, რომ მისმა მხეველმა ძალღონე არ დაიშურა“. ყოფილმა ტანმოვარჯიშემ, ახლა კი მსროლელმა ადრიანა რუანომ თავის ქვეყანას ოქროს მედალი მოუტანა. „თავდაჯერება და მოგების ძალა ღმერთმა მომცა“, - თქვა ადრიანამ, რომელიც პარიზიდან ვატიკანში, უწმიდეს ფრანცისკესთან შესახვედრად გაემგზავრა. ბრაზილიელმა სკეიტბორდისტმა, რაისა ლილმა, პიედესტალზე დგომისას შესტების ენით აუნყა მაყურებლებს, რომ „იესო არის გზა, ჭეშმარიტება და სიცოცხლე“. მიუხედავად ოლიმპიური ქარტიის 50-ე წესისა, რომლის თანახმად თამაშებისას იკრძალება პოლიტიკური, რელიგიური და რასობრივი პროპაგანდა, რწმენის საჯაროდ აღსარებას არც მართლმადიდებელი ნოვაკ ჯოკოვიჩი მოერიდა. ახალგაზრდა ესპანელ ვარსკვლავზე, კარლოს ალკარასზე, გამარჯვების შემდეგ განთქმულმა ტენისისტმა დაიჩოქა და რამდენჯერმე გადაისახა პირფვარი.

წმიდა საყდრის მიმართვა ირანისადმი

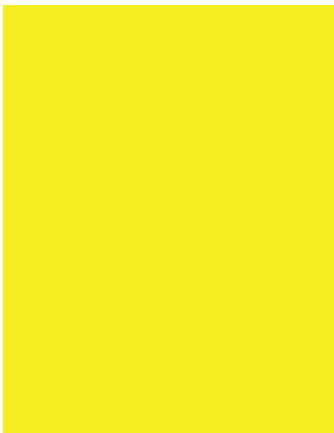
12 აგვისტოს წმიდა საყდრის სახელმწიფო მდივანი, პიეტრო პაროლინი, ტელეფონით ესაუბრა ირანის ახალარჩეულ პრეზიდენტს, მასუდ ფეზექიანს. საუბრისას კარდინალმა აღნიშნა, რომ დაუშვებელია ახლო აღმოსავლეთში მიმდინარე საომარი მოქმედებების რაიმე სახით ხელშეწყობა და ამ სისხლისმღვრელი კონფლიქტის გაფართოება. საუბარი გაიმართა მას შემდეგ, რაც ირანის უმაღლესმა რელიგიურმა ლიდერმა, აიათოლა ალი ჰამენეიმ განაცხადა, რომ ირანის ვალია შური იძიოს ჰამასის ლიდერის, ისმაილ ჰანიას მკვლელობისთვის. 11 აგვისტოს ისრაელის თავდაცვის ძალების გენერალური შტაბის მეთაურმა, ჰერცი ჰალევიმ განაცხადა, რომ ჯარი მზადაა ირანის მხრიდან შესაძლო დარტყმისათვის.

ყველა იარა და აღიარებულ იქნება ყოველი ადამიანის ღირსება“, - ნათქვამია განცხადებაში.

წმიდა საყდრის ბნცხადება 2024 წლის ოლიმპიადასთან დაკავშირებით

მოკლე განცხადებაში, რომელიც წმიდა საყდრის პრესცენტრმა ჟურნალისტებს ელფოსტის მეშვეობით გაუგზავნა, ნათქვამია: „წმიდა საყდარი წუხს პარიზის ოლიმპიური თამაშების გახსნის ცერემონიალის გარკვეული სცენების გამო და უერთდება მათ, ვინც ხმა აღიმალა ქრისტიანებისა და სხვა რელიგიების წარმომადგენლებისათვის მიყენებული შეურაცხყოფის გამო. ასეთ პრესტიჟულ ღონისძიებაზე, რომლის დროსაც მთელი მსოფლიო საერთო ღირებულებების გარშემო ერთიანდება, დაუშვებელია რაიმე ფორმით მრავალი ადამიანის რელიგიური მრწამსის დაცინვა“.

2025 წლის მშვიდობის მსოფლიო დღის თემა

ადამიანის მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის დიკასტერიის ოფიციალური განცხადების თანახმად, მშვიდობის შემდეგი დღის თემა იქნება „მოგვიტევე ჩვენ შეცოდებანი და მოგვანიჭე შენი მშვიდობა“. მშვიდობის მსოფლიო 58-ე დღე 2025 წლის 1 იანვარს გაიმართება. „მშვიდობის საწინდარი მხოლოდ მოქცევაა - პიროვნული, საზოგადოებრივი, საერთაშორისო. მხოლოდ ამგვარად დამკვიდრდება მშვიდობა, - ჭეშმარიტი მშვიდობა, რომელიც მხოლოდ კონფლიქტების შეწყვეტას როდი გულისხმობს. ჭეშმარიტი მშვიდობა ახალი რეალობაა, რომელშიც მოშუშდება

მარიამის ზეცად აღყვანების კათოლიკური საკათედრო ტაძარი

განახლებული ტაძრის სამრევლოს ისტორია

თბილისში 1999 წლის გაზაფხული იწურებოდა. წმიდა მოციქულთა პეტრესა და პავლეს ეკლესიაში შევიტყვე, რომ მარიამის ზეცად აღყვანების (უწინ ღვთისმშობლის მიძინების) ახალ კათოლიკურ ტაძარში, რომელიც ჯერ კიდევ არ იყო მრევლისთვის გახსნილი, წმიდა იოსების პატარა ქალიშვილების ორი მონაზონი ჩამოვიდაო. გულმა არ მომითმინა და გ. აბესაძის ქუჩას მივაშურე. ტაძრის მთავარი შესასვლელი დაკეტილი დამხვდა; ეზოში შევედი და უკანა კარებზე დავრეკე ზარი, გამომხედა სანდომიანი სახის მონაზონმა (მერე გავიგე მისი სახელი - და ემა ლიზა, მეორე მონაზონს კი სილვია როზა ერქვა), ნახევრად ინგლისურად ვკითხე წმიდა ნირვის დაწყების დრო. მიპასუხა, რომ ჯერ არ იყო ცნობილი და მირჩია, მეორე ეკლესიაში წავსულიყავი. მე მტკიცედ განვუცხადა, რომ აქ მინდოდა სიარული. გაელიმა და კარი ფართოდ გამიღო. მანამდე მეუფის დავალებით ვიყავი მივლინებული ახალი მრევლის კატეხიზაციისათვის, რომელიც 15 აგვისტოს, ტაძრის კურთხევის შემდეგ უნდა დაწყებულიყო. პირველ ნაკადში ოცდაცამეტი მორწმუნე იყო უკვე მომზადებული და მათგან ოცდაშვიდმა აღსარებისა და ზიარების საიდუმლოებანი მიიღო 2000 წლის დიდ ხუთშაბათს, საიდუმლო სერობის წმიდა ნირვაზე, რაც შემდგომ ტრადიციად იქცა.

ტაძრის გახსნის დღიდან, მეუფის გადწყვეტილებით, ხუთშაბათობით (დიდი მარხვის გარდა), წმიდა ნირვის დამთავრების შემდეგ, დაწესდა ევქარისტის თაყვანისცემა, რისთვისაც ამავე სახელწოდებით გამოიცა ლოცვების წიგნი, რომლის შესავალში მეუფე აღნიშნავს: „საქართველოშიც, კათოლიკურ საკრებულოებში მყარდება ლამაზი ჩვეულება - განსაკუთრებით ხუთშაბათ დღეს - ევქარისტით თაყვანისცემის შესრულებით... დაე, ევქარისტით თაყვანისცემა იყოს მოსვენება, გულისნადებისა და სულის ამოთქმა იესოს წინაშე სიჩუმესა და

ღვთიურ ჭვრეტაში“.

ამ 25 წლის განმავლობაში ეკლესიის წინამძღვრები იყვნენ მეუფე ჯუზეპე (მას ეხმარებოდა დიაკონი ვლადიმირ აქსენტიევი), მამა ბერნარდინ სვიდერსკი, მამა ანდრეი გრაჩეკი. თითოეულ მათგანს მსახურებაში ახასიათებდა საკუთარი პრინციპები და მრევლთან ურთიერთობის პირადი დამოკიდებულება. დღეს ეკლესიის წინამძღვარია მამა ზურაბ კაკაჩიშვილი, რომელმაც უფრო მრავალმხრივი გახადა მრევლის საქმიანობა და ბევრი სიახლე შემოიტანა ეკლესიის ცხოვრებაში. მამა ანდრეი გრაჩეკის წინამძღვრობისას საფუძველი ჩაეყარა „ცოცხალი სავარდის“ ლოცვის ტრადიციას, რომელიც დღემდე სრულდება. ამ ჯგუფში გაერთიანებულია ოცი მორწმუნე, რომლებიც ყოველდღიურად ასრულებენ ერთ საიდუმლოს.

2005-2006 წლებში, როდესაც საქართველოში ჩამოვიდა მამა პიერ დიუმულენი, მისი ინიციატივით, მოხდა კატეხისტების მომზადება საქართველოს მასშტაბით. საკათედრო ტაძრის კატეხისტები სიხარულით ჩავერთეთ ამ ინიციატივაში და ხელახლა გავიარეთ მომზადების ორწლიანი კურსი წეროვანში; ჩავაბარეთ შესარჩევი გამოცდები და მივიღეთ დიპლომები. მოზრდილებთან ვმუშაობდით მე და ნატა ბიგვავა, ბავშვებს ამზადებდნენ ნანა ნიკვაშვილი და მზია ჯანაშვილი, ახალგაზრდებს კი - ჩვენი მღვდლები. კატეხისტებს დიდი დახმარება გაგვინია ქართულად თარგმნილმა „კათოლიკური ეკლესიის

კატეხიზმომ“ და ვატიკანის II კრების მასალებმა.

1998-2024 წლებში მრევლის დასახმარებლად ყოველწლიურად გამოიცემოდა მეუფე ჯუზეპეს სამწყსო წერილები, ასევე მნიშვნელოვანი იყო პაპების: იოანე პავლე II-ის, ბენედიქტე XVI-ისა და ფრანცისკეს გზავნილები. მრევლის სულიერი წონასწორობის შენარჩუნებისათვის არ შეიძლება არ აღინიშნოს მნიშვნელობა ყოველწლიური დიდი კალენდრისა და პატარა წიგნი-კალენდრისა, რომელშიც მითითებულია ყოველდღიური საკითხავები ბიბლიიდან და ფსალმუნებიდან, აგრეთვე, წმიდანთა მოხსენიების დღეები და დიდდღესასწაულები. გარდა ამისა, მრევლის დასახმარებლად 2013 წელს გამოიცა 1994 წელს დაბეჭდილი დილისა და საღამოს ლოცვანი - ქებანის განახლებული და შევსებული ვარიანტი. წლების მანძილზე დაწესდა საადვენტო და სადიდმარხვო საერთო კატეხიზაცია, რომელიც მეუფის პასუხისმგებლობით ტარდება. მის მიერ მოწოდებული ყოველი თემა არის მეტად ღრმა მნიშვნელობის და საინტერესო. დიდმარხვის პერიოდში, პარასკევობით, წმიდა წირვის მაგივრად, ტარდება „ჯვრის გზა“, რისთვისაც გამოიცა ექვსი ბროშურა მოზრდილებისათვის და ერთი - საბავშვო, უფრო გამარტივებული ტექსტით.

2006-2007 წლებში ჩატარებული სინოდი იყო დიდი ნაბიჯი რწმენის განმტკიცებისა და გაღრმავებისათვის; მოხდა საქართველოს კათოლიკე მრევლის სრული კონსოლიდაცია მეუფე ჯუზეპეს გარშემო. ამ სინოდმა დაგვანახა მრევლის კეთილი ნება, დიდი ძალისხმევა კათოლიკე ეკლესიის განვითარებისათვის საქართველოში. ჩვენი ეკლესიის ცხოვრებაში დიდად მნიშვნელოვანია სამრევლო საბჭოს მოღვაწეობა (ამ წლების განმავლობაში საბჭოს შემადგენლობა ექვსჯერ შეიცვალა). მის წევრებს აქტიური მუშაობა უწევთ საეკლესიო დღესასწაულების მომზადებაში, სამრევლოს შიდა საკითხების მოგვარებაში. საბჭოს საზრუნავია ტაძრის საკუთარი დღესასწაულის, მარიამის ზეცად აღყვანების (რომელიც აღინიშნება 15 აგვისტოს), წინა კვირადღეს მრევლის ქალაქგარეთ გასვლა; საშობაო და სააღდგომო წმიდა წირვის შემდგომ ალაპის მონყოფა და სტუმრების გამასპინძლება.

ამ 25 წლის განმავლობაში საკათედრო ტაძარში გუნდის ხელმძღვანელი იყო მარინა ოცხელი და ორგანიზტი ლევ ოსიპოვი. ერთი წელია, რაც მარინა ოცხელი შეცვალა არჩილ უშვერიძემ. 2000 წლიდან მრავალგზის მოეწყო მომლოცველობა მრევლისთვის (უფროსებისა და ახალგაზრდებისათვის ცალ-ცალკე). მოვილოცეთ წმიდა მინა, იტალიის ქალაქები, საბერძნეთი (წმიდა პავლეს კვალდაკვალ) და თურქეთი. მომლოცველობას, ზოგადად, აქვს შემეცნებითი და თვითგამორკვევის ქარიზმა, რაც აუცილებელია ქრისტესმიერი ძმური დამოკიდებულების გასაღ-

ვივებლად. განსაკუთრებით დასამახსოვრებელი იყო მომლოცველობა წმიდა მინაზე და საბერძნეთში, მღვდლებსა და მონაზვნებთან თანაზიარებაში.

25 წლის განმავლობაში საკათედრო ტაძარში აღსარებისა და ზიარების საიდუმლოების მისაღებად მომზადდა მრევლის ორას ცამეტი წევრი, მორწმუნეების საიდუმლოსთვის - ას რვა, ნათლისღებისათვის - ას ოცდაცხრა, ქორწინებისათვის - ოთხმოცდასამი. დღესდღეობით ეკლესიაში აქტიურად დადის მომზადებული 30%. ამის მიზეზად სახელდება ქვეყნიდან ემიგრაცია, სიტუაციისა და მომავალი ცხოვრების გაურკვეველობა, უიმედობა, რაც ინვესტს გულგრილობას ეკლესიისადმი. ამ დროის განმავლობაში გარდაიცვალა მრევლის მრავალი წევრი. მათი სახელები მოიხსენიება წმიდა წირვაში 2 ნოემბერს - მორწმუნე მიცვალებულთა ყოველ დღესასწაულზე.

დიდი სიხარული მინიჭა მრევლს 2016 წელს პაპ ფრანცისკეს ვიზიტმა საქართველოში. თბილისში, მიხეილ მესხის სახელობის ლოკომოტივის სტადიონზე წმიდა წირვის დაწყებისას მისი გამამხნეველი მიმართვა - „ძვირფასო მცირე სამწყსოვ!“ მრევლის გულს ჩასწვდა და დიდხანს დარჩება მის მეხსიერებაში. უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა რწმენის განმტკიცებისათვის ფატიმის ღვთისმშობლის ჩამობრძანებას საქართველოში და, კერძოდ, საკათედრო ტაძარში, რომლის მრევლიც წელიწადზე მეტხანს ელოდა ამ ძვირფას სტუმარს.

2022 წლის 28-29 სექტემბერს მარიამის ზეცად აღყვანების ტაძარი მასპინძლობდა დედაღვთისას სხვადასხვა ფორმით: სავარდისა და გულმონყალების გვირგვინის ლოცვა, თაყვანისცემა (ადორაცია); მომზადდა ღვთისმშობლის გამოცხადების მოკლე ისტორია, საიდანაც რამდენიმე სცენა წარმოადგინეს ბავშვებმა. ამ ღონისძიებისათვის საგანგებოდ გამოიცა ლოცვანი: „ტკბილო დედაო მარიამ!“, „ფატიმის გზავნილის ისტორიული დანიშნულება და ესქატოლოგიური საზრისი“; აგრეთვე, დიდი დახმარება გაუწია მრევლს ამ მნიშვნელოვანი ღონისძიების სწორად აღსაქმელად და გასააზრებლად მეუფე ჯუზეპეს სამწყსო წერილმა „ფატიმის ღვთისმშობლის ქანდაკების ჩამობრძანების სამზადისისთვის“. მორწმუნეთათვის დარიგდა ასობით ვარდისფერი, თეთრი, მომწვანო და შავი ფერის კრიალოსანი. საოცრად ლამაზი და გულისამაჩუყებელი იყო სადღესასწაულო წმიდა წირვა საკათედრო ტაძარში. პორტუგალიიდან, იტალიიდან და საქართველოს ყველა კათოლიკური საკრებულოდან ჩამოსული სტუმრებით სავსე, ყვავილებით მორთულ ტაძარში ისმოდა გუნდის ულამაზესი გალობა, მიძღვნილი ძვირფასი დედისადმი. წმიდა წირვის შემდეგ კი ხელში ატაცებული მარიამი გავაცილეთ თავისუფლების მოედნიდან...

მარიამოვა

2024 წლის 15 აგვისტო თბილისის ღვთისმშობლის ზეცად აღყვანების საკათედრო ტაძრისთვის მნიშვნელოვანი დღეა. ეს თარიღი უკავშირდება 1995 წლის 15 აგვისტოს, ტაძრის კვლავ კურთხევის 25 წლისთავს და 1804 წლის აღმშენებლობიდან 220 წელს. 25 წელი, ისევე როგორც 50, 75, 100 წლები საიუბილეო თარიღებია და მათ ყოველთვის განსაკუთრებით აღნიშნავენ, ჯამდება ამ წლებში სამრევლოში განეული სამუშაოები და მღვდლების მიერ მრევლში ჩატარებული ღონისძიებები.

ამ დიდებულ დღესთან დაკავშირებით დიდი საჩუქარი იყო პაპ ფრანცისკეს დეკლარაციის ქართული თარგმანი: „კურთხევათა სამწყსო მნიშვნელობის გამო“, სადაც აღწერილია კურთხევები, რომლებიც ყველასთვისაა: „ჩვენ ღმრთისათვის უფრო მნიშვნელოვანი ვართ, ვიდრე ყველა ცოდვა, რაც შეგვიძლია ჩავიდინოთ, რადგან ღმერთი არის მამა, ის არის დედა, ის არის სუფთა სიყვარული, მან გვაკურთხა სამუდამოდ, და ის არასოდეს შეწყვეტს ჩვენს კურთხევას“. ბოლოს პაპი დასძენს: „ამგვარად, ეკლესია არის ღმრთის უსაზღვრო სიყვარულის ხილული ნიშანი, ამიტომ ყოველთვის შეიძლება კურთხევის თხოვნა, როგორც პეტრე ითხოვდა ქარიშხალის დროს: „უფალო, მიშველე!“ (მათე 14, 30).

ამ დღისთვის ბაპტისტი ეპისკოპოსის, რუსუ-

დან გოცირიძის მიერ ქართული ორნამენტებით მოხატული „ლორეტოს ღვთისმშობლის ლიტანია“ განთავსდა ტაძრის აფსიდაზე, ჭერის კესოზე ორ რიგად. გარდა ამისა, საგანგებოდ დაიბეჭდა ბროშურა, რომელიც დაწვრილებით განმარტავს თითოეულ ფრაზას. და კიდევ ერთი საჩუქარი იტალიიდან - წმიდა ანტონ პადუელის (მოხსენიება 13 ივნისს) ქანდაკება, რომელიც წმიდა ნინოს ქანდაკების მოპირდაპირედ, ნიშში განთავსდა.

12 საათისთვის ეკლესია შეივსო მღვდლებით, ბერ-მონაზვნებითა და მრევლით. დიდღესასწაულის წმიდა წირვა აღავლინა მეუფე ჯუზეპემ საქართველოში მოღვაწე კათოლიკე ეკლესიის სხვა მღვდლებთან თანაზიარებაში. ქადაგებისას მეუფემ აღნიშნა, რომ „ღვთისმშობლის ზეცად აღყვანება ახალი დღესასწაულია, რომელიც დაიბადა არა წერილებიდან, არა სიტყვიდან, არამედ ეკლესიის რწმენიდან. ეკლესიამ ნელ-ნელა გაითავისა ეს საიდუმლო, დოგმა, რომელიც აიტაცებს ჩვენს მზერას ცაში. ჩვენი ცხოვრების მიზანი არის ცა და არა მიწა“. მეუფემ გაიხსენა წმიდა მამების ნათქვამი: „მარიამმა მოიყვანა უფალი მიწაზე, უფალმა კი ზეცად აიყვანა მარიამი“. ეპისკოპოსმა ისაუბრა საკათედრო ტაძრის მისიაზე - ილოცოს და შემოიკრიბოს ყველა სხვა კათოლიკე საკრებულო საქართველოში. ქადაგების ბოლოს მან მადლობა

გადაუხადა ყველას, ვინც კი ამ 25 წლის განმავლობაში მონაწილეობა მიიღო ეკლესიის საქმიანობაში. ამის შემდეგ მეუფემ სიტყვა გადასცა ტაძრის წინამძღვარს მამა ზურაბ კაკაჩიშვილს, რომელმაც სამადლობელი სიგელებით დააჯილდოვა მოწვეული სტუმრები და სამრევლო საბჭოს წევრები. სიგელები გადაეცათ: იტალიელ არქიტექტორ ჯან ფრანკო დალლე პეცეს, რომელმაც ალადგინა ტაძარი, იგი საგანგებოდ ამ დღისთვის ჩამოვიდა საქართველოში; სამუშაოთა ზედამხედველს გვიდო მელოტის (მან ვერ შეძლო თბილისში ჩამოსვლა, მას სიგელს იტალიაში გადასცემენ); სიგელი მიიღო ყველამ, ვინც ამ 25 წლის განმავლობაში იყო სამრევლო საბჭოს (მისი შემადგენლობა დაახლოებით ექვსჯერ შეიცვალა) წევრი; გუნდის ყოფილმა და ახლანდელმა ხელმძღვანელებამ, ორგანიზატებმა; 1999 წელს აღდგენითი სამუშაოს მწარმოებელმა (ვინაიდან იგი გარდაცვლილია, სიგელი გადაეცა მის ქვრივს). სიგელები მიიღეს ასევე ახლად დასრულებული სარემონტო სამუშაოების შემსრულებლებმა და მრევლის სხვა აქტიურმა წევრებმა. ბოლოს სამახსოვრო საჩუქრები გადასცეს თვით მეუფეს, როგორც ამ ტაძრის სულისჩამდგმელსა და პირველ წინამძღვარს.

წმიდა წირვის დასასრულს მრევლმა შეასრულა მარიამის საგალობელი, შემდეგ გაიმართა საორგანო მუსიკის კონცერტი. ზეიმი დასრულდა ტაძრის ეზოში გაშლილი მოკრძალებული საერთო სუფრით. აქვე გამოფენილი იყო ტაძრის მრევლის საქმიანობის ისტორიის ამსახველი ფოტოები, იყიდებოდა წინასწარ მომზადებული სუვენირები. ამ მნიშვნელოვან დღეს კი წინ უსწრებდა ორთვიანი დაუღალავი სამზადისი, რომელშიც ჩართული იყო თითქმის მთელი მრევლი. გამოცხადდა დღესასწაულის მოსამზადებელ კომიტეტში მსურველთა ჩანერა. კომიტეტის პირველივე შეკრებას დაეს-

წრო მეუფე ჯუზეპე და ტაძრის წინამძღვარი მამა ზურაბი. დაისახა ღონისძიებები: ტაძრის ფასადის განახლება, ეკლესიის დალაგება-დასუფთავება და სამრევლოს ისტორიის დაწერა, სიგელების დაბეჭდვა, სამახსოვრო სუვენირების (ჭიქები, თეფშები, ბროშურები, ბარათები) მომზადება და სხვა.

ყველასათვის ცნობილია, რომ მარიამის ზეცად აღყვანების დიდდღესასწაულამდე წინა კვირადღეს საკათედრო ტაძრის მრევლი ყოველთვის აწყობს გასვლას ქალაქგარეთ, ბუნებაში. წელს მოვინახულეთ ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტის სოფელი ხიზაბავრა, სადაც 2002 წელს, ჩვენი მეუფისა და მამა ადამ ოხალის ძალისხმევით, წმიდა წინოს სახელზე აიგო პატარა, ლამაზი ეკლესია. ამ სოფელში ოდითგანვე ცხოვრობდნენ მეხეთჯავახეთის ხიზაბავრიდან გადმოსახლებული ქართველი კათოლიკეები. 11 აგვისტოს, დილის 8 საათზე, მრევლის წევრები შევიკრიბეთ თავისუფლების მოედანზე და ავტობუსით გავემგზავრეთ კახეთში. გზად ვილოცეთ სავარდის „დიდების საიდუმლო“, გიორგი ცხომელიძემ გვიამბო ჩვენი ტაძრისა და მრევლის ისტორია. ხიზაბავრაში ჩასულებმა დილის 12 საათზე აღვაგლინეთ წმიდა წირვა, წარმოვთქვით საგანგებო ლოცვა-ვედრება წმიდა მარიამისადმი და ბოლოს გადავიღეთ სამახსოვრო ფოტოსურათები. იქვე, სოფელში მოვინახულეთ მღვდლის სახლი, რომელიც დაპროექტებულია ჩვენი მრევლის წევრის, ცნობილი არქიტექტორის, მარინა თუმანიშვილის მიერ. აქ, პირველ სართულზე თბილისიდან ჩამოტანილი სურსათ-სანოვავით დიდებული სუფრა გაიშალა. შემდგომ გავემართეთ ბოდბეში და მოვილოცეთ წმიდა წინოს საფლავი. თბილისისკენ მიმავალ გზაზე ავტობუსში ვითამაშეთ ვიქტორინა, რომელიც შეადგინეს მზია ჯანაშვილმა (ტაძრის ისტორიიდან) და ნატო ბიგვაკამ (სახარების მიხედვით); გამარჯვებულებს დაურიგდათ სამახსოვრო ბარათები და სუვენირები.

გულწრფელი მადლობა ჩვენს ეპისკოპოსს, მამა ჯუზეპეს, მასთან ერთად გატარებული ამ 25 წლისათვის, მადლობა მღვდლებს, ბერ-მონაზვნებს, ქრისტესადმი ცხოვრებაშენიშნულებს, მადლობა მრევლს, ხანდაზმულებს, ახალგაზრდებსა და ბავშვებს... მადლობა ყველას! ვმადლობთ უფალს და შევთხოვთ ღვთისმშობელს:

გვევდრებით, წმიდაო მარიამ, შენი ზეცად აღყვანებისადმი მიძღვნილი ტაძრის მრევლის სახელით, გვიშუამდგომლე ჩვენს მამასთან, რათა მისი მზრუნველობა და ნუგეშისცემა არ მოაკლდეს საქართველოში არსებულ კათოლიკე ეკლესიას და, კერძოდ, მარიამის ზეცად აღყვანების საკათედრო ტაძარს, მის მრევლს, მორწმუნეებს, ვინც პირველად მიიღო აღსარებისა და ზიარების საიდუმლოებები ამ ეკლესიის წიაღში. ხოლო მათ, ვინც ამ ხნის განმავლობაში ფიზიკურად დაგვტოვა და შეუერთდა ზეციურ ეკლესიას, მიუტევე ცოდვები და დაუმკვიდრე სასუფეველი.

უფალო ღმერთო, მამაო სახიერო, მოგვანიჭე მადლი, ესოდენ რომ გვჭირდება. შეენიე მთელ საღმრთო ერს, განსაკუთრებით კი, საქართველოში არსებულ მცირე კათოლიკე მრევლს და განამტკიცე რწმენაში, რათა მეტი შემართებით იღვანონ შენი სახელის სადიდებლად. ამენ!

მეორე დღეს, 12 აგვისტოს, საღამოს წმიდა წირვის შემდეგ, სამრევლოს წევრებმა ილოცეს სავარდის „სიხარულის საიდუმლოებები“. მომზადებული იყო თითოეული საიდუმლოს შესავალი მედიტაცია და ყვავილები ღვთისმშობლისათვის. 13 აგვისტოს, წმიდა წირვის შემდეგ შესრულდა ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის ლიტანია ორგანის თანხლებით. 14 აგვისტოს ვილოცეთ ყოვლადწმიდა ქალწული მარიამის მწუხრი დილისა და საღამოს ქებანის მიხედვით. ვიგალობეთ ფსალმუნები.

რა ამალღებულა ამ ტაძრის მრევლის წევრობა...

სახარების სიხარული ლიტურგიის სილამაზით

„ადამიანი ეძებს სილამაზეს, სწყურია იგი და მზადაა ემსახუროს მას; ღმერთის სილამაზისა და მისი მოქმედების აღქმა მოითხოვს გულის გონიერებას, დაუსრულებელ ასკეტურ გზას, ნებისმიერ სილამაზეში ჩანერილი არსის მუხლჩაუხრელ ძიებას. სილამაზე ესქატოლოგიურია, ისევე როგორც სიყვარული, თანაზიარება... ჩვენ, სასუფევლის გზაზე მდგარი მომლოცველები, მუდამ ველტვით სრულყოფილებას, რომელიც არ გვეძლევა“. ლიტურგიის სილამაზე განისაზღვრება და ფასდება იმ უნარით, რითაც მას შეუძლია აჩვენოს ქრისტეს ქმედითი მყოფობა.

პაპ ფრანცისკეს სამოციქულო წერილის „Desiderio desiravi“ (2022 წ.) მე-16 თავში, რომელიც ვატიკანის მეორე კრებაზე მიღებულ ლიტურგიულ რეფორმას ეხება, ვკითხულობთ: „მთელი ეკლესია მონოდებულა ხელახლა აღმოაჩინოს, დაიცვას და იცხოვროს ქრისტიანული მსახურების ჭეშმარიტებითა და სიძლიერით“, რათა არ მოხდეს „ქრისტიანად ყოფნის სილამაზის

დამახინჯება მისი ღირებულების ზედაპირული და შეზღუდული გაგებით“. ეკლესია აჩვენებს, რომ „ლიტურგიული რეფორმა არ არის დასრულებული, მართალია, ბევრი კარგი შედეგი იქნა მიღწეული, მაგრამ მაინც იგრძნობა გარკვეული დაძაბუნება და ჯაფა ლიტურგიის ორგანიზებასა და მომზადებაში, რაც ზოგჯერ რუტინად იქცევა“. ამიტომაც არის მნიშვნელოვანი მწყემსთა მონოდება მომზადებისა და პასუხისმგებლობისაკენ, რაც ვატიკანის მეორე კრების კონსტიტუციის „Sacrosanctum Concilium“ (რომლის გამოცემიდან (1964 წ) წელს 60 წელი სრულდება) შემდგომ ცენტრალურ საკითხს წარმოადგენდა ეკლესიისათვის და განახლებულ იქნა პაპ პავლე VI-ის, იოანე პავლე II-ის, ბენედიქტე XVI-ისა და ამჟამად პაპ ფრანცისკეს მიერ. სწორედ ღვთაებრივ სიკეთეს განეკუთვნება - განმარტავს წმიდა თომა აკვინელი - ყველასათვის გასაგები ხილვადი ნიშნებით „ლაპარაკი“, რომელიც უხილავსა და ზებუნებრივ რეალობას საზრისს

მიანიჭებდა. ამიტომაც არის, რომ ლიტურგია ჩვენში ყველა გრძნობას ბიძგს აძლევს: მხედველობას (სინათლით, წმინდა საგნებითა და ფერებით), სმენას (სიტყვით, გალობითა და მუსიკით), ყნოსვას (საკმევლით), შეხებას (წყლით, ზეთით, ნაცრითა და ხელის სხვადასხვა შესტით), ასევე გემოს (პურიტა და ღვინით). ლიტურგია, ეკლესიის ცხოვრების „წყარო და მწვერვალი“, უნდა გვაოცებდეს აღსრულებული საიდუმლოებით: წმიდა შესტებით, გაცხადებული და მოსმენილი სიტყვით, აღსრულებული ნიშნებით, იქ მყოფთა ზიარებით, სიხარულით, რომელიც იქ სუფევს, გალობით, სურნელით, ფერებით... როგორც არასდროს, ისე მნიშვნელოვანია გაგება ლიტურგიის ჭეშმარიტების სილამაზისა, რომლის მთავარი გმირია ყველა მონათლული, რამეთუ „ლიტურგია ღვთის ყველა წმიდა ერის საქმეა“.

ამ სტატიაში ყურადღებას ვამახვილებთ ლიტურგიის ერთერთ მოკრძალებულ ასპექტზე, მის გარეგნულ მხარეზე, რომელიც

გულისხმობს ლიტურგიული შესამოსლის ფერებს; ვის არ გასჩენია კითხვა, ღვთისმსახურების დროს რატომ იმოსებიან წლის განმავლობაში მღვდლები სხვადასხვა ფერის სამოსლით? შეიძლება ითქვას: წირვაზე ყველანაირი ფერია! ერთ კვირას მღვდელი წითლად იმოსება, მეორე კვირას - ამბონი მწვანე ფერით ლამაზდება, სხვა დროს საკურთხეველი მენამულისფერშია, ეს ყველაფერი, შესაძლოა, დაბნეულობას იწვევდეს ბევრში, ვინც ამ დეტალებში გათვითცნობიერებული არ არის.

სანამ საკითხის არსს შევხებოდეთ, უნდა განვმარტოთ, რომ თავდაპირველად ეკლესია ლიტურგიაში უპირატესობას ანიჭებდა ძალზე სადა სამოსს, რომელიც არაფრით განსხვავდებოდა რიგითი ადამიანის ჩაცმულობისაგან; ქრისტიანობის გავრცელებასთან ერთად, რასაც მოჰყვა ეკლესიის უმაღლესი რანგის საერთო აღიარება (მოყოლებული კონსტანტინედან, IV ს), მენამულისფერი (მუქი იისფრიდან ჟოლოსფერ წითლამდე და მწვანე ფერის ტონალობამდე) ფართოდ გამოიყენებოდა. ამ საღებავის მისაღებად ხანგრძლივი პროცესი იყო საჭირო (იისფერი მიიღებოდა ლოკოკინას სეკრეციიდან), მენამულისფერი მხოლოდ მეფეებისა და მთავრების სამოსელთან იგივედებოდა. ამას მოწმობს რავენასა და რომში არსებული მოზაიკა, რომელზედაც ეპისკოპოსები მუქი მენამულის-

ფერი სამოსით არიან გამოსახულები. ყოველ შემთხვევაში, თეთრი ფერი დომინირებს IV საუკუნიდან და IX საუკუნემდე გამოიყენებოდა რიგითი დროის ლიტურგიისათვის. დროთა განმავლობაში სხვა ფერებიც გაჩნდა, თუმცა ეკლესიამ ეს ერთსულოვნად ვერ მიიღო. მხოლოდ მე-12 საუკუნის ბოლოს შეეცადნენ პირველად დასავლეთის ეკლესიაში ფერების გამოყენების სტანდარტიზაციას, პაპ ინოკენტი III-ის (+1216) ინიციატივით, სწორედ მან დააკანონა, რომ ლიტურგიული ფერები უნდა შემდგარიყო თეთრი, მწვანე, წითელი და შავი ფერისაგან, რასაც მოგვიანებით დაემატა იისფერი, როგორც შავის ვარიაცია სინანულის სიმბოლიკაში, რომელიც დაშვებულია დიდმარხვის მეოთხე კვირას (Laetare). ფერთა ეს არჩევანი მოტივირებული იყო სულიერი და სიმბოლური მნიშვნელობით, რაც დაკავშირებული უნდა ყოფილიყო ლიტურგიული კალენდრის შესაბამის დღესთან ან დროსთან. თუმცა ამ კანონის დანერგვას დიდი დრო დასჭირდა. 1570 წელს პიუს V-ის მიერ გამოქვეყნებულ იქნა Ordo Missae, რომლის მიხედვითაც დაწესდა ინოკენტი III-ის მიერ მითითებული ფერები, თუმცა ზოგ შემთხვევაში ნებადართული იყო უკვე დამკვიდრებული ფერების გამოყენებაც, მაგალითად, ვარდისფერი ასოცირდებოდა იისფერთან და იმავე ფერის ღია ტონალობად მიიჩნეოდა.

როგორი მდგომარეობაა დღეს?

ლიტურგიული ფერების გამოყენება რომაულ წესში განმტკიცდა 1969 წელს პავლე VI-ის ანდერძით და მოიცავს ოთხ ფერს: **თეთრს, მწვანეს, წითელსა და იისფერს.** ამ ფერებს ემატება სხვა ფერთა გამაც: ვარდისფერი, ლურჯი, ოქროსფერი და შავი. ამრიგად, ჩამოყალიბდა მრავალსაუკუნოვანი ტრადიცია, რომელიც, გარდა რამდენიმე ვარიაციისა, უცვლელია რომაულ-ქრისტიანული ეკლესიის ისტორიაში, ყოველ შემთხვევაში, ბოლო ათასწლეულში.

რას აღნიშნავს ლიტურგიის განსხვავებული ფერები? რა დანიშნულება აქვთ მათ?

ფერი აღნიშნავს, სულ მცირე, ორ რამეს: პირველი: რადგანაც „წმიდა ეკლესია... ლიტურგიული წლის განმავლობაში ავრცელებს ქრისტეს ყველა საიდუმლოს და აღნიშნავს წმიდანთა შობის დღეებს“, რითაც ის აცოცხლებს უფლის ცხოვრებისა და ხსნის ისტორიის სხვადასხვა ეპიზოდებს: შობას, აღდგომას, ფერისცვალებას, ვნებას... და ა. შ. ამით ეკლესიას, ყოველ დღესასწაულზე, ფერების მეშვეობით, რომლებიც შეგვახსენებენ იესოს მაცხოვრებელ ქმედებებს და მათ საკრამენტულ ხასიათს, ღვთისმსახური და მორწმუნე შეჰყავს წმიდა საიდუმლოებებში. ასე მყარდება ჰარმონია ყველაფერში, რაც კი წმიდა წირვის შემადგენელი ნაწილია: სიტყვები, ჟესტები, ქმედებები და საგნები.

მეორე: მიუთითებს „ქრისტიანული ცხოვრების არსზე“, რომელიც აღსრულებული საიდუმლოებიდან მომდინარეობს, ანუ როგორ

უნდა ვიცხოვროთ, რომ ვიყოთ ნამდვილი ქრისტიანები? წირვისას ეპისკოპოსი, მღვდელი და დიაკონი ქრისტეთი იმოსებიან; ისინი მოქმედებენ და საუბრობენ არა საკუთარი სახელით, არამედ „in persona Christi“, და ყოველ მორწმუნეს უნდა ახსოვდეს, რომ ნათლობაში ქრისტეთი შეიმოსა (მდრ. გალატ. 3, 27). ლიტურგიული ფერები გვეხმარებიან რწმენის საიდუმლოებების უკეთ აღქმაში, ამავდროულად, შუქნიშნებით მიგვანიშნებენ, რომ მივყვით ქრისტეს, შევიცნოთ მისი ცხოვრების საიდუმლოებები, რათა ჩვენი ცხოვრება უფრო მეტად დამსგავსოს ქრისტეს ცხოვრებას.

ლიტურგიული ფერების შერჩევა ნამდვილი პედაგოგიკაა, რაც ასევე მეტყველებს ეკლესიის ინკულტურაციაზე, რადგან მან გაითავისა ის მნიშვნელობები, რასაც სხვადასხვა ფერს ანიჭებდნენ ის კულტურები, სადაც თავად აღმოცენდა და განვითარდა: ყველა კულტურაში ფერებს სიმბოლური დატვირთვა აქვს. ქრისტიანულ ლიტურგიაში სამოსლის (პლუვიალი, კაზულა, დალმატიკა, სტოლა...) ფერი მართლაც მეორეხარისხოვანი ელემენტია, მაგრამ არა უმნიშვნელო, რადგან ზუსტი სიმბოლური დატვირთვა აქვს და დაკავშირებულია ლიტურგიულ პერიოდთან ან დღესასწაულთან. განვიხილოთ ისინი სათითაოდ:

მწვანე: გამოიყენება რიგითი დროის (ჩვეულებრივი) წირვისას, როცა აღინიშნება არა რაიმე განსაკუთრებული საიდუმლო, არამედ ქრისტეს საერთო საიდუმლოებები: მისი ქადაგება, თავმდაბლო-

ბა, ხელმწიფება, ადამიანურობა, ღვთაებრიობა და მისია. ეს დრო ნაწილდება ლიტურგიული კალენდრის ორ პერიოდზე: ქრისტეს ნათლობასა (ნათლისღების პირველი კვირა, 6 იანვარი) და ნაცრისყრის ოთხშაბათს (რომელიც აღნიშნავს დიდმარხვის დანწყებას) შორის და შემდეგ, სულთმოფენობასა (აღდგომიდან 50-ე დღე) და ადვენტს შორის (შობამდე ოთხი კვირით ადრე). მწვანე ფერის სიმბოლიკა ასოცირდება ბუნებასა და მცენარეებთან. ის გვახსენებს ნაყოფიერებას, სიუხვეს, აყვავებასა და ენერჯიას. და, შესაძლოა, სწორედ აქედან მომდინარეობს ამ ფერისთვის დამახასიათებელი იმედის გრძნობა: ეკლესიის ზრდის ნიშანი და იმედიანი მომავალი უფლის დაბრუნებისა და უკანასკნელ დღეს საბოლოო აღდგომისა.

წითელი: გამოიყენება ბზობის კვირასა და დიდ პარასკევს, უფლის უძვირფასესი სისხლისა და ხორცის დღესასწაულზე, ასევე, მოციქულების, მახარებლებისა და წმიდა მონაშენთა დღესასწაულებზე, წმიდა ნაწილების გამოსვენებისას, და ბოლოს, ჯვრის ამალების დღესასწაულზე. დღეს წითელი სიმბოლოა იესოს მიერ დაღვრილი სისხლისა, შეგვახსენებს იმ წუთებში განცდილ ვნებასა და ტკივილს. ამ მიზეზით ატარებენ წითელი ფერის სამოსს ქრისტესთვის შეწირული მონაშენების დღესასწაულზე. წითელი ასევე გამოიყენება სულთმოფენობის დღეს, როდესაც იხსენებენ მოცი-

ქულებზე სულიწმიდის გადმოსვლას ცეცხლის ენების სახით. წითელი ფერი ამ შემთხვევაში სიმბოლოა ჩვენს გულებში დავანებული სულიწმიდის ცეცხლისა და ძალისა. თუ მირონცხება აღინიშნება, ამ დღის გარდა, ჩვეულებრივ, ატარებენ წითელ შესამოსელს. წითელი ასევე სიმბოლოურად მიანიშნებს ძალაუფლებაზე, რამდენადაც ძალიან მდიდრული და კაშკაშა ფერია, ის იყო იმპერატორთა ფერი და, ზოგადად, ძალაუფლების გამომხატველი. შესაძლოა, ამიტომაც ჩნდება წითელი ფერი პაპის დაკრძალვის მსახურებაზე, ისევე როგორც აღმოსავლეთის ეკლესიებში დაკრძალვის წირვაზე, წესი, რომელიც აქედან რომში გავრცელდა.

წითელი ფერი ამბროსისეულ წესში: ამბროსისეული წესის ლიტურგიული ფერები განსხვავდება რომაული წესის ფერებისაგან. რაც შეეხება წითელ ფერს, ის მრავალ შემთხვევაში გამოიყენება, კერძოდ: დიდი ხუთშაბათის წირვისას, ქრისტეს სისხლისა და ხორცის დღესასწაულზე, სამღვდლო ხელდასხმაზე, პირველ ზიარებაზე, სწეულთა ზეთისცხების დროს, სულთმოფენობასა და საკათედრო ტაძრის კურთხევის წინადღის შორის.

თეთრი: თეთრი ფერი, ჩვეულებრივ, ასოცირდება მშვიდობასთან, სიმშვიდესთან, სინამდისთან ან ღვთაებრივად, სინათლესთან, ღვთაებრივ დიდებასთან, სიხარულთან, მკვდრეთით აღდგომის

საიდუმლოზე დამყარებულ რწმენასთან; გავისხენოთ, ფერისცვალების წმიდა თეთრი სამოსელი (შდრ. მათ. 17, 2), ისინი, რომლებიც მიჰყვებიან კრავს თეთრით მოსილნი (შდრ. გამოცხ. 14), ქმნილებები, რომლებიც „ნათლით არიან შემოსილნი“, ანუ ანგელოზები (ლუკ. 24, 4). თეთრ ფერს ასევე ვხედავთ აღდგომის ჟამისა და უფლის შობის დღესასწაულის მსახურებებზე; შემდგომ უფლის დღესასწაულებზე, ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის, წმიდა ანგელოზების, წმიდანების, რომლებიც არ ენაშენ, ყოველთა წმიდათა დღესასწაულზე (1-ლი ნოემბერი), იოანე ნათლისმცემლის დღესასწაულზე (24 ივნისი), იოანე მახარებლის დღესასწაულზე (27 დეკემბერი), წმიდა პეტრეს კათედრის დღეზე (22 თებერვალი) და წმიდა პავლეს მოქცევის დღეზე (25 იანვარი)“ (იხ. IGMR, n. 346). ეს ფერი ასევე გამოიყენება ნათლობისა და ქორწინების საიდუმლოებების აღსასრულებლად. სინამდვილეში, ეს არის ერთ-ერთი უპირატესი ფერი ლიტურგიულ შესამოსელში, რომელსაც ყოველდღიურად იყენებენ მღვდლები (ალბა, კომჟა), მიუხედავად ლიტურგიული დროისა და მიმდინარე დღესასწაულისა.

შავი: გლოვის ფერია, შუა საუკუნეებში მას იყენებდნენ მონანიების დროების აღსანიშნავად. ტრენტოს კრებიდან მოყოლებული, შავი ფერი გამოიყენებოდა დიდ პარასკევს და გარდაცვლილთა მსახურებებზე. პავლე VI-ის რეფორმის შემდეგ მისი შეცვლა შეიძლებოდა იისფრით.

იისფერი: თავდაპირველად მას იყენებდნენ, როგორც შავის ფერის გამას. იისფერი დროთა განმავლობაში იქცა ლიტურგიულ ფერად

და გამოიყენებოდა ე. წ. „ძლიერი დროების“, ადვენტისა და მარხვის, და გარდაცვლილთა წირვებზე (რომაული მესალის ზოგადი ინსტრუქცია (IGMR), №346), რადგან შავი ფერი სიმკაცრის, სინანულის, სულიერი სიღრმისა და მომზადების სიმბოლოა. იისფერი მიიღება ნითლისა და ლურჯის შეზავებით. ამ ნარევი ზოგიერთი ხედავდა ნითელ ფერს, სიყვარულის სიმბოლოს, და ლურჯს, უკვდავების სიმბოლოს. სხვები უკავშირებდნენ ცას, რომელიც წარმოდგენილია ლურჯით და მინას, წარმოდგენილს ნითლით. ამგვარად, იისფერი მიცვალებულთა ხსენების წირვაზე ზებუნებრივი ხილვის, სიკვდილის წინაშე ღმერთთან სიახლოვის სიმბოლურ ნიშნად ისახება. ამავდროულად, „ძლიერი დროები“ ეს ფერი შეგვახსენებს სინანულს, რომლისკენაც ეკლესია გვიხმობს და რომელიც სიმბოლოა მონანიებისა და ქრისტეს მოსვლისთვის მზადების ჟამისა.

ლიტურგიული ვარიაციები და პრივილეგიები: მოვარდისფრო, როგორც იისფრის ვარიაცია, გამოიყენება იმ ორი ხანმოკლე შეჩერების დროს, რასაც ეკლესია იღებს მონანიების ჟამს. ამგვარად, ის სიმბოლურად გამოხატავს იისფრის განწმენდას დამდეგი სიხარულის სამზადისში. ამ ფერის გამოყენება შესაძლებელია წელიწადში ორჯერ, ადვენტის მესამე კვირას (Gaudete) და დიდმარხვის მეოთხე კვირას (Laetare).

ყვითელი/ოქროსფერი: ღვთაებრივი სინათლის, სამეფო ძალაუფლების სიმბოლოა, ოქროსფერი ან ყვითელი შეიძლება გამოყენებულ იქნას ნებისმიერი ფერის ჩასანაცვლებლად, გარდა იისფრისა და შავი-

სა, თუმცა ის, ჩვეულებრივ, გამოიყენება მხოლოდ განსაკუთრებული მნიშვნელობის დღესასწაულზე.

ცისფერი (ან ლურჯი): შეიძლება გამოყენებულ იქნას მხოლოდ ღვთისმშობლის დღესასწაულების დროს, როგორცაა ზეცად აღყვანება ან უბინოდ ჩასახვა. ერთადერთი ფერი, რომელიც წარმოადგენს ნამდვილ ლიტურგიულ პრივილეგიას, მისი გამოყენება ტრენტოს კრებამ დაუშვა მხოლოდ პორტუგალიაში, ესპანეთში, ამ ორი ქვეყნის ყოფილ ტერიტორიებზე, ბავარიის ყოფილ სამეფოში, ნეაპოლის ზოგიერთ ეკლესიაში და ბოლოს ფრანცისკელთა ორდენში, ისტორიულად მათ მიერ ღვთისმშობლის დოგმატის დაცვის გამო. ეს პრივილეგიები დღესაც ძალაშია.

არ შეგვიძლია დავასრულოთ ლიტურგიული ფერების ეს მოკლე მიმოხილვა, თუ არ გავისხენებთ ორ სხვა ფერს, რომლებიც გამოიყენებოდა, თუმცა იშვიათად, და, ფაქტობრივად, გაქრა დღევანდელი ლიტურგიიდან: **ყავისფერი**, რომელიც იისფრის ვარიაციად მიიჩნეოდა და, შესაბამისად, სინანულზე მიუთითებდა. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ფერი დღეს აღარ გამოიყენება, ის მაინც რჩება ფრანცისკელთა და კარმელელთა ორდენების ჩვეულ ფერად, და **რუხი (ან ნაცრისფერი)**, რომელიც სპეციფიკური იყო საფრანგეთისთვის და, კერძოდ, ლიონური წესისთვის. მას განსაკუთრებით იყენებდნენ ნაცრისყრის ოთხშაბათს.

დასასრულს, არ შეგვიძლია არ გავისხენოთ იესოს სიტყვები: „მე ვარ ნათელი წუთისოფლისა“ (იოან. 8,12). წმიდა წირვაში მონანილებით ჩვენ თავად ვხდებით სინათლე: „თქვენ ხართ წუთისოფლის ნათელი“ (მათ. 5,14). როგორც სინათლე აირეკლება ცისარტყელას ფერებში (ნითელი, ნარინჯისფერი, ყვითელი, მწვანე, ლურჯი, ინდიგო, იისფერი), ასევე ლიტურგიის ყველა ფერი არის გამომხატულება იმ ერთადერთი სინათლისა, რომელიც არის ქრისტე, რომელიც იშვა, მოკვდა და აღდგა, დაე, ჩვენი ყოველდღიური ქრისტიანული ცხოვრება ქრისტესაგან გამომავალი ბრწყინვალე ნათლით შეიფეროს და გახდეს მისი ნათელი მოწმობა.

მოხალისეობა

16 ივლისს საქველმოქმედო ფონდ „საქართველოს კარიტასს“ ესტუმრა ქალაქ პოზნანის ადამ მიცკევიჩის სახელობის უნივერსიტეტის ათი მოხალისე სტუდენტი, რომლებიც ორი კვირის განმავლობაში ჩართულები იყვნენ ქუთაისის ახალგაზრდული დღის ცენტრის საქმიანობაში. საგანმანათლებლო პროცესში ახალგაზრდების მხარდაჭერასთან ერთად, მოხალისეებმა ახალგაზრდული ცენტრის, „გვირილას“ ტერიტორიის გალამაზებაზეც იზრუნეს.

საქართველოს კარიტასის მოხალისე, ნათია სიდამონიძე აღნიშნავს: „მოხალისეობა ჩემთვის არის არა მხოლოდ სხვების დახმარება, არამედ საკუთარი თავის პოვნის გზაც. თითოეული ჩვენგანი სამყაროში საკუთარი ფერის დამატებას ცდილობს გარკვეული ქმედებით. მოხალისეობა არის ხიდი, რომელიც

მაკავშირებს სხვა ადამიანებთან და მაძლევს შესაძლებლობას, ვაჩუქო მათ თუნდაც ერთი დასამახსოვრებელი დღე. ეს არის მოგზაურობა, რომელიც მაძლევს ახალ გამოცდილებებს. საქართველოს კარიტასში მოხალისეობით, პირველ რიგში, ვისწავლე გუნდური მუშაობა. სხვა მოხალისეების გამოცილების გაზიარება და აქტივობების ერთად დაგეგმვა დამატებითი მოტივაციაა ჩემთვის. ასევე, განმივითარდა ადამიანების ემოციური მდგომარეობისა და საჭიროებების უკეთესად აღქმის უნარი, რაც მეხმარება უფრო ეფექტურად ვიმოქმედო ინდივიდუალურ სიტუაციებში“.

დიდი მადლობა გვინდა გადავუხადოთ თითოეულ მოხალისეს ახალგაზრდული დღის ცენტრის საქმიანობაში აქტიური ჩართულობისათვის.

ანჯელიკა ტირაბოსკი

ანჯელიკა ტირაბოსკი (Angelica Tiraboschi), 19 წლის გოგონამ პონტიროლო ნუოვოდან (Pontirolo Nuovo - ბერგამოს პროვინცია და მილანის ეპარქია), ღვთის ბალის მშვენიერმა ყვავილმა, წარუშლელი ხსოვნა დატოვა ყველას გულში თავისი უბრალოებითა და სიცოცხლის სიხარულით, თავისი საოცარი მოწამეობით. იგი დაიბადა 1995 წლის 22 ნოემბერს ტრევილიოში. ერთი წლის შემდეგ მოინათლა წმიდა მიქაელ მთავარანგელოზის (San Michele Arcangelo) ეკლესიაში. 2005 წლის 29 მაისს 10 წლის ანჯელიკამ პირველი ზიარება მიიღო. ამავე წელს, მამის რჩევით, იგი შეუერთდა ქარიზმატულ საკრებულოს „შალომ“ - განახლება სულიწმიდაში, რომლის მიზანი გამოხატული იყო სიტყვებით: „ყოველი, ვინც მოუხმობს უფალს, იხსნება“ (რომ. 10, 13). აქ ისწავლა ანჯელიკამ რწმენით ცხოვრება. მან მალევე გააცნობიერა ჯვრის მნიშვნელობა, რომელიც მიიღო და ბოლომდე ზიდა რწმენისა და ღმერთის ძალით, რამაც საშუალება მისცა მას, აზრი მიეცა ყოველი განსაცდელისა და ტანჯვისათვის. მისთვის დამახასიათებელ ლამაზ ღიმილში ირეკლებოდა ნდობა და ძალა, რომელიც მან აღმოაჩინა „ძვირფას მარგალიტში“, მისი ცხოვრების მთავარ წყაროში. „უფალო, არ გავდიდგულეებულვარ და თვალნი მალლა არ ამინევი; და არც მივლია განდიდებისა და ჩემთვის მიუწვდომლისაკენ. არამედ ვანყნარებდი და ვაყურებდი ჩემს სულს, ვით დედის ძუძუდან მოწყვეტილ ყრმას“ (ფსალმ. 130, 1-2) - ეს სიტყვები ანჯელიკასთვის იყო ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი.

2014 წლის ივნისში, როდესაც იგი იმყოფებოდა საკრებულოს ბავშვთა ბანაკში Summer Recreation

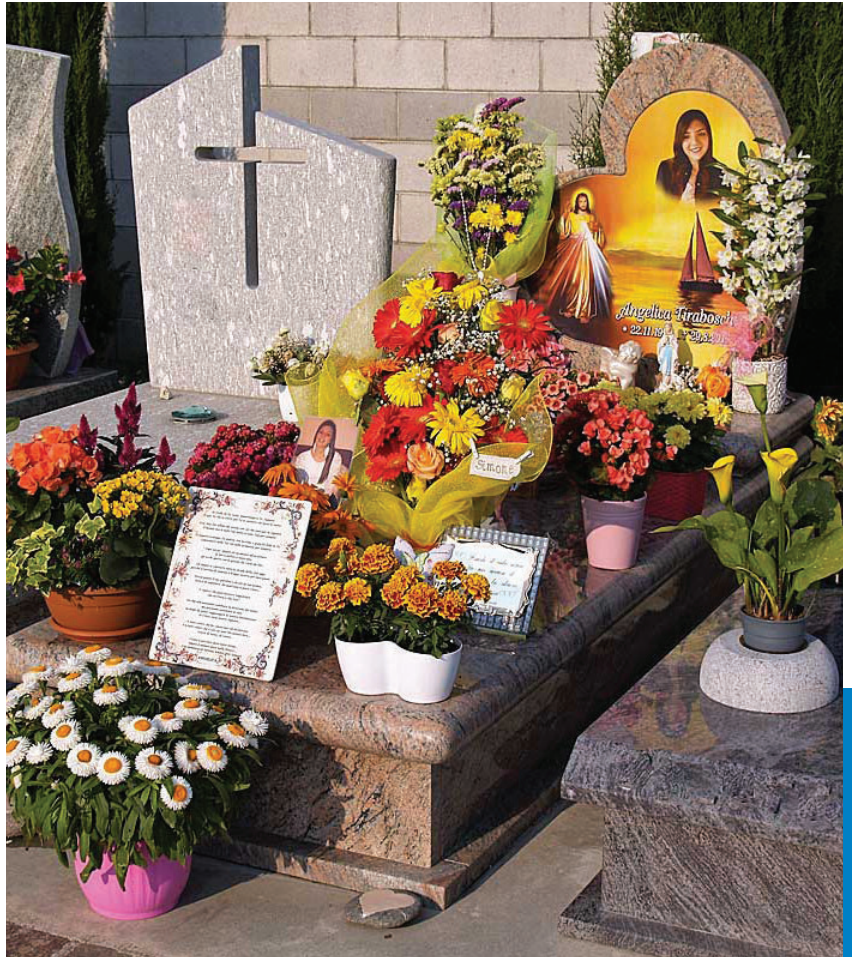
Centre ორატორული ხელოვნების მასწავლებლად, ერთ-ერთმა ბავშვმა მიიბრინა მასთან და გადაეხვია, უცებ ანჯელიკამ ტკივილი იგრძნო გულმკერდის არეში... ანალიზების შედეგი თავზარდამცემი აღმოჩნდა: სარძევე ჯირკვლების კიბო. აქედან იწყება ანჯელიკას მძიმე განსაცდელი. დიდი რწმენა აძლევს მას ენით აუწერელ ძალას, ისე რომ, ახლობლებს თავად ანუგეშებს: „ჩვენ წლები კი არ უნდა მივცეთ სიცოცხლეს, არამედ სიცოცხლე - წლებს“. იგი მილანში გაივლის ქიმიოთერაპიის კურსს, რასაც მოჰყვება ოპერაცია. ექიმები ურჩევენ რამდენიმე სეანს ფსიქოლოგთან, რათა დაეხმაროს მას ამ რთულ და მტანჯველ გზაზე, მაგრამ ანჯელიკა თავაზიანად პასუხობს: „მე მყავს უფრო ძლიერი ფსიქოლოგი, ვიდრე თქვენია: იესო!“ შემდეგ თავის დღიურში დაწერს: „უკეთესია დაყრდნობა უფალზე, ვიდრე დაიმედება ადამიანზე. დასჯით დამსაჯა უფალმა, სიკვდილს კი არ მიმცა. ადიდეთ უფალი, რადგან კეთილია, რადგან უკუნისამდეა წყალობა მისი“ (ფსალმ. 117, 8-18-29). „ასეთია ნება ღვთისა“, - ეუბნება იგი მარჩელოს, საყვარელ მამას, რომელსაც ყველაზე მეტად იყო მიწოდებული. პირველ ხანებში, როცა სიმსივნე განკურნებადი ჩანდა, იგი ანუგეშებდა მას შემდეგი სიტყვებით: „მამა, ნუ განიცდი: მე შევძლებ ჯვრის ზიდვას... ვთხოვ უფალს, მომცეს ამისთვის ძალა“. მას ძალას აძლევდნენ ასევე რწმენით სავსე ახალგაზრდები, რომელთაც ასეთივე მტანჯველი გზა განვლეს: ნეტარი კიარა ბადანო, ჯულია გაბრიელი, 15 წლის გოგონა ბერგამოდან, 2011 წელს გარდაცვლილი ავთვისებიანი სიმსივნით; მისი ნიგნი „კავი ზეცის შუაგულში“, რომელიც მისი სიკვდილის შემდეგ გამოიცა, ძალიან დაეხმარა ანჯელიკას.

2015 წლის ივლისში თითქოს ყველაფერი ნორმის ფარგლებში იყო, მაგრამ აგვისტოს შუა რიცხვების შემდეგ ტომოგრაფიამ აჩვენა კანის მხოლოდ მცირე ანთება: ოცი დღის შემდეგ, როცა ანჯელიკა მთაში იმყოფებოდა, დაავადებამ კვლავ იჩინა თავი. შინ დაბრუნებულს თავის ტკივილი და ლებინება დაეწყო. და მაინც, ყველაფრის მიუხედავად, ანჯელიკა ცდილობდა დაეგეგმა თავისი მომავალი. იგი შევიდა მილანის უნივერსიტეტში, სადაც სექტემბერში უნდა ჩაებარებინა მისაღები გამოცდა სტომატოლოგიური ჰიგიენის კურსზე. რამდენიმე დღის შემდეგ კი ძალა მოიკრიბა და სანოლიდან ადგა, რათა ხელი მოეწერა კონტრაქტზე სუპერმარკეტში მოლარედ სამუშაოდ. მაგრამ შემდგომმა ანალიზებმა აჩვენეს, რომ მეტასტაზებმა მიაღწიეს თავის ტვინის გარსში, ანჯელიკა კი მამას ისევ ამხნევებდა: „ბედნიერი ვარ, რადგან ისინი, ვინც მიყვარს, ყოველთვის ჩემთან არიან, რადგან ვგრძნობ მის ცოცხალ მყოფობას ჩემში, ვინც ძალას მაძლევს... ამიტომ ჩვენ უნდა ვიყოთ ძლიერი და სულით არ დავეცეთ, რადგან შიშით აღსავსე ბნელი გვირაბის შემდეგ სინათლე გამოჩნდება... რადგან არ არსებობს ბოროტება, რომელიც არ გადაიქცევა სიკეთედ... ასე რომ, გიყვარდეს სიცოცხლისა და სიყვარულის უფალი... იცხოვრო - ნიშნავს მიხვიდე იქ, სადაც ყველაფერი იწყება, გიყვარდეს - ნიშნავს, ნახვიდე იქით, სადაც არაფერი მთავრდება“.

მარჩელომ გადანყვიტა შვებულება აელო, რათა მეტი დრო ჰქონოდა ქალიშვილის მოსავლელად. 29 აგვისტოს დღით იგი ბერგამოში იმყოფებოდა საბუთებზე ხელის მოსაწერად. დაინყო თავისი გვარის წერა „ტირაბ...“ და უცებ კანკალმა აიტანა. რამდენიმე წამში ტელეფონმაც დარეკა: საავადმყოფოდან რეკავდნენ... ნახევარ საათში მივიდა მარჩელო მეუღლესთან ერთად მილანის ონკოლოგიურ საავადმყოფოში, მაგრამ ანჯელიკა უკვე გარდაცვლილიყო, სამი-ოდე თვეში მას ოცი წელი შეუსრულდებოდა... სანოლზე მშვიდად მწოლარე, ბაგეზე ღიმილით, ოდნავ გაშლილი მკლავებითა და სავარდით ხელში იგი გაეშურა თავის ზეციურ საქმროსთან: იესოსთან. ამ „შეხვედრის“ წინა დღეს ჯგუფ „შალომის“ წევრები შეიკრიბნენ, რათა მონაწილეობა მიეღოთ ექვარსტიის თაყვანისცემაში (ადორაცია) და ელოცათ ანჯელიკასთვის, გაისმა წინასწარმეტყველური სიტყვები: „აჰა, ნეფე მოდის, გამოდით შესაგებებლად!..“

ანჯელიკას მოწამეობა, მისი ჩანაწერები არის უდიდესი სულიერი ანდერძი და ძვირფასი მემკვიდრეობა, რომელიც მან დაგვიტოვა, ნათელი და კაშკაშა შუქი მიზნისაკენ სავალ გზაზე... მისი საფლავის ქვაზე ამოკვეთილია სიტყვები, რომელიც მან დღიურში ჩაწერა: „მნამს შენი, იესო, შენ გეკუთვნი, უფალო. მხოლოდ შენთვის ვიცოცხლებ, მხოლოდ შენთვის ვიგალობებ მთელი გულით, შენი ვიქნები სამუდამოდ და გამოგყვები, სადაც არ უნდა იმყოფებოდე, ცრემლებსა და სიხარულში... მე მნამს შენი... ჩვენ არ შეგვიძლია შევცვალოთ ქარის მიმართულება, მაგრამ შეგვიძლია გავშალოთ აფრები ისე, რომ მივალწიოთ ჩვენი დანიშნულების ადგილს ქრისტე იესოში, ჩვენს უფალში“. დიახ, მისი ცხოვრების ნავი ყოველთვის მზად იყო, რადგან მისი შუქურა სწორედ მის წინაშე იმყოფებოდა. მას უბრალოდ უნდა გაეშალა იალქანი, რათა მიეღწია დანიშნულების ადგილას - იესო ქრისტეში.

ანჯელიკა განისვენებს პონტიროლო ნუოვოს სასაფლაოზე, იმ ქალაქში, სადაც იგი მშობლებთან და ძმა სიმონესთან ერთად ცხოვრობდა. მის საფლავზე გამოსახულია წყალზე მიმავალი გულმონყალე იესო, რომლის შესახვედრადაც მიემართება იალქნიანი ნავი - გოგონას სულის სიმბოლო.

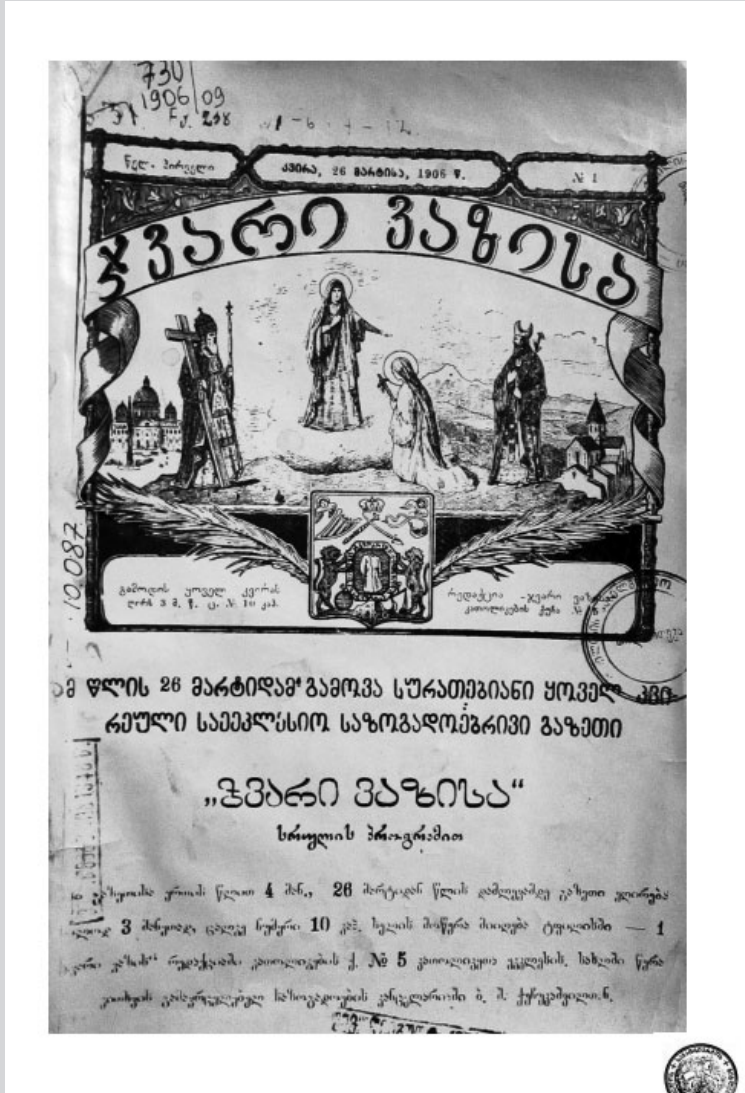
კათოლიკობა სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოში

სოლომონ ასლანიშვილ-ბავრელის ერთ-ერთ წერილში საყურადღებო ინფორმაციაა დაცული სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოში მცხოვრებ ქართველებში კათოლიკობის გავრცელების შესახებ. წერილი შედარებით ვრცელია და ამიტომ მცირე ამონარიდებს შემოგთავაზებთ: „ეს მოხდა 1723 წელსა სოფელ ველში, არტაანის საფაშოში. აქ სახლობდნენ ქართველები, რიცხვით სამას კომლამდე... ერთხელ, როდესაც ამაღლების დღესასწაულს ზეიმობდნენ, მათ ესტუმრათ ერთი უცხოელი კაცი. მან გამოუცხადა ხალხს, რომ ის არის ხელობით ექიმი. სტუმარი მაშინათვე მიიყვანეს მღვდელთან, რომელსაც ერქვა სიმონი. მღვდელმა სტუმარი სიხარულით მიიღო და თავის სახლში ოთახი დაუთმო. იმ დღიდან ამ უცხოელმა დაიწყო თავისი საქმიანობა საკვირველის გულმოდგინებით, მეტადრე კი ჰაქიმობაში. არჩენდა ყველას ავადმყოფობისაგან უსასყიდლოთ, უფლიდა ავადმყოფებს, არ არჩევდა მდიდარს ღარიბისაგან“. ამასთანავე, მასპინძელი მღვდლის ოჯახმა ერთ უცნაურობას მიაქცია ყურადღება, უცხოელი ადამიანი ყოველ დღით რაღაც დროით ოთახში განმარტოვდებოდა. ცნობისმოყვარეობამ თავისი გაიტანა, მასპინძელმა კედლის ჭურჭრუტანიდან დაუწყო თვალთვალი და ნახა, რომ უცხოელი ექიმი სამღვდელო სამოსს გადაიცვამდა და მაგიდაზე დადგმული ბარძიმის წინაშე მსურვალედ ლოცულობდა. როცა ეს გამოაშკარავდა და მასპინძელმა მღვდელმა სტუმარს ჰკითხა, თუ ვინ იყო სინამდვილეში, მან აღარ დამალა და გაუმხილა, რომ რომიდან გამოგზავნილი მისიონერი გახლდათ. „რადგან ქართული ენა საკმაოდ შესწავლილი ჰქონდა მას და ხალხისგან დიდი პატივისცემა შეძენილი კეთილის სათნოებით სავსე ხასიათით, მან დაიწყო გულმსურვალედ ქადაგება კათოლიკობის სარწმუნოებისა. ჯერ მიაღებინა მღვდელს, მის სახლობას და შემდეგ მთელს სოფელს. ასე, ერთი მისიონერის ბრძნული მეცადინეობით, რომის ეკლესიამ შეიძინა სამასამდე კომლი კეთილმორწმუნე ერი. ეს პატრი-მისიონერი ყოფილა სახელად პოლიკარპი“ („ჯვარი ვაზისა“, 1906, N 8-9. გვ. 6-8). თუმცა, რასაც მოსახლეობის ზეპირი გადმოცემის საფუძველზე აგვინერს ს. ასლანიშვილ-ბავრელი, დოკუმენტური მასალით არ დასტურდება. მიხეილ თამარაშვილის მიერ მოპოვებული საარქივო წყაროების თანახმად, კონსტანტინოპოლიდან კაპუცინი მამა პოლიკარპო კონსტანტინოპოლის

კათოლიკე ეპისკოპოსის დავალებით დროებით გაიგზავნა სოფელ ველში, იქ გაჩენილი სხვადასხვა კონფლიქტის მოსაგვარებლად. მამა პოლიკარპო ველელებს ისე მოსწონებიათ, რომ მისი სამუდამოდ დატოვება გადაუწყვეტიათ. 1787 წელს ეპისკოპოსს კოლექტიური წერილითაც მიმართეს მ. პოლიკარპოს ველში დატოვების თხოვნით (მ. თამარაშვილი, ისტორია კათოლიკობისა ქართველთა შორის“, თბილისი 1902. გვ. 475).

აქ მოთხრობილი ამბავი იმაზე მეტყველებს, რომ კაპუცინი მამა პოლიკარპოს ველში მსახურებას ისეთი კვალი დაუტოვებია, რომ მისი ხსოვნა ლეგენდაში გადასულა. 1828 წლის რუსეთ-ოსმალეთის ომის შემდგომ ახალციხე რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში აღმოჩნდა, ხოლო სოფელი ველი ოსმალეთის იურისდიქციაში დარჩა, რამაც შეაფერხა ახალციხიდან კაპუცინი მამების ველში და სხვა ქართველი კათოლიკეებით დასახლებულ სოფლებში მივლინებები. ამ ფაქტმა უარყოფითი როლი შეასრულა ეთნიკურად ქართველ კათოლიკეთა ცხოვრებაში, რადგან ახალციხელი კაპუცინები ქართულ ენაზე ატარებდნენ მსახურებას, მათ შემდეგ კი ოსმალეთის ტერიტორიაზე მყოფი ქართველი კათოლიკეები სომხურ-კათოლიკური ტიპიკონის სამღვდელოების გავლენის ქვეშ მოექცნენ. საეკლესიო მსახურებაში სომხური ენის შემოტანამ თანდათანობით ქართული ენის შევიწროება გამოიწვია და ნახევარი საუკუნის შემდგომ, ანუ როდესაც ართვინ-არდაჰანი რუსეთის იმპერიაში აღმოჩნდა, იქაურ ქართველ კათოლიკეებს, მსგავსად მუსლიმი ქართველებისა, თითქმის დავინწყებული ჰქონდათ მშობლიური ენა და მისი ხელახალი შესწავლა უწევდათ. აქვე აღვნიშნავ, რომ, მართალია, 1828 წელს, რუსეთ-ოსმალეთის ომის შემდგომ, ველელები ახალქალაქის მაზრის სოფლებში: ბავრაში, ტურცხში, ხულგუმოსა და კართიკაში გადმოსახლდნენ, მაგრამ იქაც უკეთესობა არ დახვედრიათ. ცალკე მართლმადიდებელი სამღვდელოება აიძულებდა მათ კათოლიკობის უარყოფას, მეორე მხრივ კი, რუსეთის იმპერიისაგან ხელშეწყობილი სომხური წესის კათოლიკე სამღვდელოება მათი ეროვნული იდენტობის განადგურებით იყო დაკავებული, რამაც, საბოლოო ჯამში, უარყოფითი შედეგი გამოიღო.

ართვინში ბინადარი კათოლიკეების შესახებ მასალებს აქვეყნებდა ცნობილი პუბლიცისტი ზაქარია ჭიჭინაძე: „ართვინი ბათუმიდან 90 ვერ-

სის მანძილზე სძევს. მცხოვრებთა რიცხვი 2000 კომლამდეა, უმეტესად კათოლიკენი, გრიგორიანები და ქართველი მაჰმადიანები მცირეა. კათოლიკეებში დიდი ძალი ქართველი კათოლიკენი მოიპოვებინან, მაგრამ ამათში ქართული ენა და ვინყეულია, ისევე როგორც ქართველ მაჰმადიანებში. დღეს ართვინში მცხოვრებმა ქართველმა კათოლიკეებმა და ქართველმა მაჰმადიანებმა სიტყვა, კრინტი აღარ იციან თავიანთის დედა-ენისა... ქალაქის მოხელეთა და მომსახურეთა შორის ქართველებიც არიან და ამიტომ ბევრ კათოლიკეს დაუსწავლია ქართული ლაპარაკი... ართვინში კათოლიკეთ აქვთ ოთხი ეკლესია. ამათგან კორძულის ეკლესია ყველაზედ ძველია. ამ ეკლესიას აქვს ქართული გუჯრებიც, რომლებიც 1501 წ. პაპ სიქსტო მესამეს დაუმტკიცებია. გუჯრები მამულის შენახვის საქმეს შეეხება, იმ დროს კათოლიკეთ კორძულის ეკლესიისათვის მამულები შეუწირავთ და შეწირვის გუჯრებიც ქართულად უწერიან (1501 წელს სამცხე-საათაბაგო ფორმალურ დამოუკიდებლობას ინარჩუნებდა და არც ქარ-

თლის მეფეს, არც ოსმალეთის სულთანს არ ექვემდებარებოდა. ნ. ბ.). აქ კათოლიკეთაგან ბევრმა იციან, რომ ისინი ქართველთა შთამომავლები არიან. ასეთი მოხუცი მეც ვნახე და აღიარეს, რომ ძველად ქართველი კათოლიკენი ვიყავითო (ზ.ჭ. „ივერია“, N198, 1901, 13 სექტემბერი, გვ. 3-4).

ქართულ პრესაში ბოლო ინფორმაციები ართვინის შესახებ 1920-21 წლებით თარიღდება. ამ პერიოდში დემოკრატიულ საქართველოს იმდენი საგარეო თუ საშინაო პრობლემა აწუხებდა, რომ სამხრეთ-დასავლეთის მხარეს დიდ ყურადღებას ვეღარ უთმობდა. ამას ადასტურებს ამ რეგიონის შესახებ პრესაში გამოქვეყნებული ინფორმაციების განსაკუთრებული სიმწირე. გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების მომენტისთვის ამ რეგიონზე სახელმწიფო იურისდიქცია დაკარგული იყო და მხოლოდ ინგლისელთა დახმარებით გახდა შესაძლებელი ამ მხარეზე ნაწილობრივი კონტროლის მოპოვება. აი, მწირი ინფორმაციის ერთი მაგალითი: „ინგლისელებთან შეთანხმებით ჩვენმა ჯარმა ქალაქი ართვინი დაიკავა“ („რკინიგზელი“, 20. 10 აპრილი, 1920 წ. გვ. 4). 1921 წლის მარტში საბჭოთა რუსეთმა მოახდინა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ოკუპაცია. შემდგომ ბოლშევიკებმა ოსმალეთს გადასცეს სამუსლიმო საქართველოს თითქმის ორი მესამედი - არდაჰანისა და ართვინის ოლქები, და რომ

არა ქართველ სამხედროთა სიმამაცე, შესაძლოა, ბათუმის ოლქიც საქართველოს საზღვრის მიღმა აღმოჩენილიყო.

გასაბჭოებელი საქართველოს დროის ბოლო ცნობები ართვინის შესახებ: „ბათუმის რევიკომმა მიიღო საჩივარი ართვინის ოლქის მოსახლეობისგან (სავარაუდოდ, ქრისტიანებისაგან. ნ.ბ.), რომელთაც ავინროებს ოსმალეთის ხელისუფლებას“ („კავკასიის კომუნა“, 54. 4 მაისი 1921 წ. გვ.1). „საორგანიზაციო საქმის მიხედვით ართვინში უნდა იყოს შრომის ინსპექცია, რომელშიც უნდა შევიდეს კვარცხალის სპილენძის ქარხანა, მაგრამ ართვინი და კვარცხანის სპილენძის ქარხანა ოსმალელების ხელშია. კვარცხანში ოსმალის გუბერნატორია და ეს რაიონი სქემიდან უნდა ამოიშალოს“ („მუშის შრომა“, 11. 9 ივლისი 1921 წ. გვ. 1). სამწუხაროდ, ეს გახლავთ უკანასკნელი ინფორმაცია ქართულ პრესაში ართვინის შესახებ.

დასასრული, დასასწყისი „საბა“ #7 (343)

საზაფხულო ბანაკი ბაკურიანში

ამ წლის 15-20 აგვისტოს ბაკურიანში მოეწყო ახალგაზრდული ბანაკი, რომელშიც მონაწილეობდნენ თბილისის მარიამის ზეცად აღყვანების საკათედრო ტაძრისა და წმიდა მოციქულთა პეტრესა და პავლეს ეკლესიის ახალგაზრდები მამა მიხეილ სურმავას ხელმძღვანელობით. ბანაკის თემა იყო მოტივაცია ახალგაზრდებში. ამ თემაზე სასაუბროდ მონაწილე იყვნენ სტუმრები: საქართველოს კათოლიკე ახალგაზრდების ცენტრის წარმომადგენელი პავლე ხითაროვი, რომელმაც განიხილა მოტივაცია და მასთან დაკავშირებული პრობლემები ახალგაზრდებში. მან ყურადღება გაამახვილა მოტივაციის მნიშვნელობაზე ეკლესიურ ჭრილში. ახალგაზრდებს საშუალება ჰქონდათ ინდივიდუალურად ემუშავათ შეხვედრის მთავარ თემაზე და გაეაზრებინათ, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია მოტივაციის ქონა მათ ასაკში.

ასევე, ბანაკის ერთ-ერთი სპიკერი გახლდათ საქართველოში რომიდან ახლად დაბრუნებული

მამა კონსტანტინე აკოფაშვილი. მან ისაუბრა მოტივაციის, რწმენისა და განათლების კავშირზე; ახალგაზრდებთან ერთად იმსჯელა შეხვედრის თემაზე და 15-დან 21 წლამდე ახალგაზრდებს კიდევ ერთხელ შეახსენა, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია განათლების მიღება ყველა სფეროში. ნიკოლაი ტელინკევიჩმა, რომელიც ამ დღეების განმავლობაში იმყოფებოდა ბანაკში, ახალგაზრდებს გაუზიარა თავისი ისტორია, თუ როგორ ირწმუნა ღმერთი.

გარდა ამ შეხვედრებისა, ჩვენი ბანაკი დატვირთული იყო სხვადასხვა გასართობი და ჯგუფური აქტივობით ახალგაზრდების ერთმანეთთან დასახლოებლად. ამ მიზნით ბაკურიანში შევარჩიეთ თავმჯდომარის სხვადასხვა ადგილი, ცენტრალური პარკი და ა. შ. ბანაკი ასევე გამოირჩეოდა გასვლითი აქტივობებით. ამ ფარგლებში მოვიწვევებთ ბორჯომის ცენტრალური პარკი. დავსახეთ მომავალი წლის გეგმაც.

ახალგაზრდები

წმიდა იანუარიუსის ფუნთუშები

უძველეს წყაროდ, სადაც დანვრილებითაა მოთხრობილი წმიდა იანუარიუსის (ლათ. Januarius, 275-305) ცხოვრებისა და მონამებრივი აღსასრულის შესახებ, მიიჩნევა „მონამეობის აქტები“ („Acta bononiensia“, VI-VII ს.), რომლის თანახმად, იანუარიუსი წარმოშობით არისტოკრატიული ოჯახიდან იყო, ჯერ კიდევ ყმაწვილი გახდა ქრისტიანი, მოგვიანებით კი - ბენევენტოს პირველი ეპისკოპოსი. ქრისტიანთა დიდი დევნის პერიოდში, იმპერატორ დიოკლიტიანეს დროს, მას თავი მოკვეთეს. წმიდა იანუარიუსი ნეაპოლის ზეციურ მფარველად მიიჩნევა, ლეგენდის თანახმად, მან ქალაქი იხსნა ვულკან ვეზუვის ამოფრქვევისაგან.

19 სექტემბერს, მისი მოხსენიების დღეს, ნეაპოლში ამზადებენ დესერტს: Ciambelle di San Gennaro (წმიდა იანუარიუსის ფუნთუშები). ეს რგოლის ფორმის საკონდიტრო ნაწარმი, რომელიც მზადდება ბისკვიტის ცომისაგან, ლიმონის წვენი, საუცხოო საუზმისათვის. რეცეპტი ძალიან მარტივია:

ინგრედიენტები

- 250 გ. პურის ფქვილი
- 125 მლ. წყალი
- 7 გ. ახალი ლუდის საფუარი
- 80 გ. ნაღების კარაქი
- 25 გ. შაქარი

მომზადება

გააზავეთ საფუარი წყალში, დაუმატეთ შაქარი, ფქვილი და მოზილეთ, შემდეგ დაუმატეთ ნაღების კარაქი და ყველაფერი კარგად აურიეთ. ანდა, შეგიძლიათ შეიძინოთ პურის ცომი და დაუმატოთ დანარჩენი ინგრედიენტები. გუნდა მოათავსეთ თასში და გააჩერეთ დაახლოებით 2-3 საათის განმავლობაში, სანამ არ აფუვდება. შემდეგ ცომი გაყავით რვა-ათ ნაწილად, ან კიდევ უფრო მეტად, თუ გსურთ, რომ უფრო პატარა იყოს. ყოველი ნაწილის ბოლოები შეაერთეთ, ისე რომ, მიიღოთ რგოლის ფორმა. მოათავსეთ საცხობ ტაფაზე, შედგით 180 გრადუსზე გახურებულ ღუმელში და გამოაცხვეთ 20 წუთის განმავლობაში.

ბრაზილიელმა სკეიტბორდისტმა ოლიმპიკადაზე სახარების ციტირებისთვის შეხატების ენა გამოიყენა

28 ივლისს ქალთა ქუჩის სკეიტბორდის ფინალში 16 წლის ბრაზილიელმა რაისა ლეალმა ბრინ-

ჯაოს მედალი მოიპოვა. შეჯიბრის დროს მან კამერას გაუღიმა და შესტების ენით თქვა ციტატა იოანეს სახარებიდან: „მე ვარ გზა, ჭეშმარიტება და სიცოცხლე“. ეს შესტი საერთაშორისო ოლიმპიური კომიტეტის (IOC) ზოგიერთმა წევრმა და კომენტატორმა „მიუღებლად“ მიიჩნია. რწმენის ასეთ გამოხატვას ყურადღება მიექცა, რადგან საფრანგეთის სეკულარიზმის პრინციპის გამო ფრანგ ოლიმპიელებს რელიგიური სიმბოლოების ჩვენება ეკრძალებათ. ოლიმპიკადაზე შესრულებული რელიგიური შესტის შესახებ ლეალმა ბრაზილიურ მედია UOL-ს განუცხადა: „მე ქრისტიანი ვარ და ნამდვილად მნამს ღმერთი. ვთხოვე ღმერთს ძალა და ამ გზავნილით ყველას ვაჩვენე, რომ ღმერთი ნამდვილად არის გზა, ჭეშმარიტება და სიცოცხლე“. გამარჯვების მომდევნო დღეს კი, 29 ივლისს, სკეიტბორდისტი ინსტაგრამის საკუთარ გვერდზე გამოაქვეყნა ციტატა იესო ნავეს ძის წიგნიდან: „ხომ ჩაგაგონე, გამაგრდი, გამხნევი, ნუ შედრკები და ნუ შეშინდები-მეთქი“ (1, 9).

რელიგიათაშორისი ლოცვა ოლიმპიკადაზე მშვიდობისა და ძმური ერთობისათვის

პირველი რელიგიათაშორისი ლოცვიდან 100 წლის შემდეგ პარიზის ღვთისმშობლის ტაძრის ეზოში გაიმართა ცერემონია, რომელმაც ხაზი გაუსვა ოლიმპიურ თამაშებზე დამსწრე სხვადასხვა აღმსარებლობის ადამიანებს შორის მშვიდობისა და ძმობის საკითხს. საუბრის მთავარი თემა იყო: „როგორ უკავშირდება სპორტი ჩვენი კაცობრიობის საუკეთესო თვისებებს?“ შეხვედრაში მონაწილეობდნენ ხუთი ძირითადი რელიგიის: ქრისტიანული, ისლამის, იუდაიზმის, ბუდიზმისა და ინდუიზმის წარმომადგენლები. დამსწრეთა შორის იყო პროვანსის, დინის ეპარქიის ეპისკოპოსი ემანუელ გობილარდი, რომელიც ოლიმპიურ თამაშებზე პაპ ფრანცისკეს სპეციალური წარმომადგენელია.

ეს ღონისძიება იყო ერთგვარი გახსენება 1924 წლის 5 აგვისტოს ოლიმპიური თამაშების დროს გამართული შეხვედრისა, რომელიც ასევე ღვთისმშობლის საკათედრო ტაძარში მოეწყო და მაშინაც სხვადასხვა რელიგიის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ მას. იმ პერიოდში

მსგავსი ტიპის შეხვედრები სიახლე იყო. ერთ-ერთი პარიზული გაზეთი წერდა: „ამ დილით ღმერთმა მოახდინა სასწაული. მან შეკრიბა ქრისტიანები, ბუდისტები და ებრაელები თავის საკურთხეველში“. ეპისკოპოსმა გობილარმა აღნიშნა, რომ „ის, რაც ერთი საუკუნის წინ მოხდა, დღესაც აქტუალურია და გამოხატავს მშვიდობისა და ძმობის სურვილს“.

დაიბეჭდა „ღვთისმშობლის ლიტანია“

წინასიტყვაობაში, რომელიც ეკუთვნის ლათინ კათოლიკეთა კავკასიის სამოციქულო ადმინისტრატორს, მეუფე ჯუზეპე პაზოტოს, ვკითხულობთ: „თბილისის წმიდა მარიამის ზეცად აღყვანების კათოლიკურ საკათედრო ტაძარში რამდენჯერ მიფიქრია, როგორ შეიძლებოდა ჭერის იმ ოცდაოთხი კესონის შევსება, რომლებიც ორ რიგად მიუყვება მთელ ეკლესიას აფსიდზე გამოსახული მფარველის, ზეცად აღმავალი ღვთისმშობლის ცენტრალურ ფრესკამდე. ერთ დღესაც სიხარულით გამინათდა გონება: აქ ხომ მარიამის ლიტანიები შეგვიძლია განვალაგოთ!

ახალგაზრდობაში ლიტანიები არასდროს მიზიდავდა განსაკუთრებით, მაგრამ შემდეგ მივხვდი, რომ თავიანთი სიმარტივითა და გამეორებით

მათ შევყავართ დახსნის დიად საიდუმლოში. აბა, სცადეთ და წარმოიდგინეთ ლიტანიები, როგორც ერთი მოზაიკის უამრავი კენჭი, ან მრავალწახნაგას სხვადასხვა მხარე, რომლებიც სხვადასხვა კუთხიდან და პერსპექტივიდან დაგვანახებს ყოვლადწმიდა მარიამს, რომელიც ღმერთმა აირჩია თავისი ძის დედად: ჩვენნაირი, და ამავე დროს, ჩვენგან ესოდენ განსხვავებული არსება, მარიამ ნაზარეველი. ეს კი ესოდენ მშვენიერია!

აი, ყოველგვარი პრეტენზიის გარეშე, მცირე დახმარება, რათა სახლში წავიყოლოთ ეს ლიტანიები, დახმარება, თითოეული მოწოდების უკეთ გასაგებად და ჩვენი სიყვარულის გამოსახატად მარიამისადმი — იმ ქალის საიდუმლოში ლოცვით შესვლით, რომელიც ჯერ გახდა დედა ღმრთისა, ახლა კი ჩვენი დედაცაა.

გულითად მადლობას ვუძღვნი მეუფე რუსუდანს, ევანგელურ-ბაპტისტური ეკლესიის ეპისკოპოსს, იმ ერთუზიანისა და მხატვრული ნიჭისათვის, რომლითაც მან შეძლო ქართული ენის კალიგრაფიული მშვენიერებით თვალსაჩინო გაეხადა ამ მოწოდებების გული. ეს მადლობა ეკუთვნის ყველას, ვინც წვლილი შეიტანა ამ ინტუიციის განხორციელებაში...

განსაკუთრებული მადლობა ფოტოებისთვის მშვიდობის კათედრალის საერო კანონიკოს ჯეიმს კრუკს (Lay Canon of The Peace Cathedral James Crook).

თბილისის მარიამის ზეცად აღყვანების კათოლიკურ საკათედრო ტაძარს ორნამენტი შეემატა, რომელიც მორთულობაზე მეტად, არის აშკარა მოხმობა იმისაკენ, რომ ლოცვით მივმართოთ მარიამს: წმიდაო ღვთისმშობელო, ილოცე ჩვენთვის!“

პაპ ფრანცისკეს დეკლარაცია ქართულ ენაზე

ლათინ კათოლიკეთა კავკასიის სამოციქულო ადმინისტრაციამ ქართულ ენაზე თარგმნა და გამოსცა დეკლარაცია „კურთხევითა სამწყსო მნიშვნელობის გამო“. მასში შესულია პუნქტები პაპ ფრანცისკეს აუდიენციიდან, რომელიც შედგა 2023 წლის 18 დეკემბერს.

- დეკლარაცია მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორებიცაა:
 - ✦ კურთხევა ქორწინების საიდუმლოში;
 - ✦ სხვადასხვა კურთხევის მნიშვნელობა;
 - ✦ წყვილების კურთხევა არასტანდარტულ სიტუაციებში და ერთსქესიან წყვილებში;
 - ✦ ეკლესია — ღმრთის უსაზღვრო სიყვარულის ხილული ნიშანი.

Catholic.ge

